

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ ФИНАНСИЈСКОЈ РЕВИЗИЈИ

МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2024. ГОДИНУ

Садржај

I	МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА	2
1.	МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА	2
2.	МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ	6
II	РЕЗИМЕ ПРЕПОРУКА ДАТИХ ЗА 2024. ГОДИНУ	8
III	ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ РЕВИЗИЈИ	10
1.	ПРЕДМЕТ И ЦИЉ РЕВИЗИЈЕ	10
2.	КРИТЕРИЈУМИ КОРИШЋЕНИ У РЕВИЗИЈИ	11
3.	МЕТОДЕ И ПОСТУПЦИ РЕВИЗИЈЕ	11
4.	ОЦЈЕНА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕПОРУКА ИЗ ПРЕТХОДНИХ ИЗВЈЕШТАЈА	12
5.	НАДЛЕЖНОСТ, ОРГАНИЗАЦИЈА И РУКОВОЂЕЊЕ	14
6.	СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА	16
7.	ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ	17
7.1.	Преглед прихода и примитака	17
7.2.	Преглед расхода и издатака из буџета	18
7.2.1.	Бруто плате	19
7.2.2.	Путни трошкови	22
7.2.3.	Издаци за употребу возила	22
7.2.4.	Услуге репрезентације	23
7.2.5.	Вишегодишњи пројекти	24
7.3.	Биланс стања	26
7.3.1.	Средства	27
7.3.2.	Неновчане донације	31
7.3.3.	Обавезе	31
7.3.4.	Попис средстава и обавеза	32
8.	ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС ЗАПОСЛЕНИХ (АНГАЖОВАНИХ) ЛИЦА	33
8.1.	Пензионисање запослених	33
8.2.	Запошљавање на одређено вријеме	34
8.3.	Обављање послова другог радног мјеста	35
9.	ЈАВНЕ НАБАВКЕ	35
9.1.	Преговарачки поступци без објаве обавијести (хитне набавке)	37
9.2.	Набавка возила	39
9.3.	Набавка мазута	40
9.4.	Набавка услуга најма принт система	40
9.5.	Набавка хране	41
10.	ИТ РЕВИЗИЈА	42
11.	КОМЕНТАРИ МИНИСТАРСТВА НА НАЦРТ ИЗВЈЕШТАЈА	43
ПРИЛОЗИ		43

I МИШЉЕЊЕ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Мишљење независног ревизора се даје на основу обављене финансијске ревизије која обухвата ревизију финансијских извјештаја и, у вези с истом, ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

1. МИШЉЕЊЕ О ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА

Мишљење с резервом

Обавили смо ревизију финансијских извјештаја **Министарства одбране Босне и Херцеговине** (у даљем тексту: Министарство) који обухватају: биланс стања на 31.12.2024. године, преглед прихода, примитака и финансирања по економским категоријама, преглед расхода по економским категоријама, посебне податке о платама и броју запослених, преглед динамике запошљавања, преглед сталних средстава у облику ствари и права, преглед капиталних улагања по врстама и пројектима, преглед дознака из текуће резерве буџета, те анализу извршења буџета – текстуални дио, за годину која завршава на тај дан.

Према нашем мишљењу, осим за могуће ефекте питања описаних у одјељку **Основ за мишљење с резервом**, финансијски извјештаји Министарства приказују истинито и фер, у свим значајним аспектима, финансијско стање имовине, обавеза и извора средстава на 31.12.2024. године, те приходе и извршење буџета за годину која се завршава на наведени датум, у складу с примјењивим оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење с резервом

Као што је наведено у Извјештају:

1. Средства Министарства нису тачно исказана у билансу стања јер није извршено књижење непокретне перспективне имовине у оквиру сталних средстава чиме су стална средства потцијењена за непознати износ (тачка 7.3.1. Извјештаја).

Ревизију смо обавили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине¹ и Међународним стандардима врховних ревизионих институција (ISSAI)². Наше одговорности према ISSAI стандардима су детаљније описане у одјељку **Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја**.

¹ Службени гласник БиХ, број 12/06

² Међународни стандарди врховних ревизионих институција (ISSAI) дио су Оквира професионалних објава Међународне организације врховних ревизионих институција – IFPP оквира (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), који чине три нивоа објава: INTOSAI принципа (INTOSAI-P), међународни стандарди врховних ревизионих институција (ISSAI) и INTOSAI смјернице (GUID).

Независни смо од Министарства у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију према ISSAI 130 – Етички кодекс и испунили смо остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Скретање пажње³

Не изражавајући даљу резерву на мишљење о финансијским извјештајима, скрећемо пажњу на следеће:

- Министарство није успоставило учинковит систем евидентирања и наплате потраживања (тачка 7.3.1. Извјештаја).

Кључна питања ревизије⁴

Кључна питања ревизије су она питања која су, по нашој професионалној процјени, од највеће важности у ревизији финансијских извјештаја текућег периода. Тим питањима смо се бавили у контексту ревизије финансијских извјештаја као цјелине и при формирању мишљења и ми не дајемо посебно мишљење о тим питањима.

Осим питања наведених у одјелку *Основ за мишљење с резервом*, утврдили смо да су следећа питања кључна питања ревизије која треба објавити у нашем извјештају:

- Законом о одбрани БиХ и Споразумом о основним принципима за рјешавање питања покретне и непокретне имовине⁵, из јула 2007. године, регулисана су питања покретне и непокретне војне имовине која ће се и даље користити за потребе Министарства. Такође је договорен принцип расподеле непокретне перспективне и неперспективне војне имовине.

Непокретна перспективна војна имовина

Одлуком Предсједништва БиХ о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ из 2012. године⁶ дефинисане су 63 перспективне локације непокретне војне имовине и иста је требала бити књижена као власништво Министарства. Надаље је Одлуком о

³ Одјелак којим ревизор скреће пажњу корисницима извјештаја на питања која су презентована или објелодањена у информацијама везаним за предмет ревизије, а која су, према ревизоровој професионалној просудби, јако важна за разумијевање таквих информација од стране корисника извјештаја; у ревизионој пракси овај одјелак се назива још и 'истицање питања'.

⁴ Сврха саопштавања кључних питања ревизије је повећање комуникационе вриједности извјештаја о ревизији обезбјеђивањем бољег увида у обављену ревизију. Саопштавање кључних питања ревизије обезбјеђује додатне информације корисницима финансијских извјештаја како би им помогле у схватању оних питања која су, по ревизоровој професионалној процјени, од највеће важности у ревизији финансијских извјештаја текућег периода. Кључна питања ревизије примјењују се на субјекте ревизије који имају највећи утицај на буџет Босне и Херцеговине и на консолидоване финансијске извјештаје буџета Босне и Херцеговине.

⁵ Споразум потписан између предсједавајућег Савјета министара БиХ, премијера Федерације БиХ и премијера Владе Републике Српске број 01-03-1657/07 од 12.7.2007. године

⁶ Одлука о измјенама и допунама одлуке о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ број 01-50-1-1067-10/12 од 18.4.2012. године

величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ из новембра 2016. године, а која још увијек није у примјени⁷, и документом Преглед одбране који је усвојило Предсједништво, договорено да се умјесто 63 разматра 57 локација перспективне непокретне војне имовине.

Статус наведене имовине још није ријешен, како у смислу евидентирања у земљишне књиге тако и у смислу евидентирања у пословне књиге Министарства.

Рачуноводствени аспект евидентирања имовине је регулисан Правилником о рачуноводству с рачуноводственим политикама корисника буџета институција БиХ и Међународним рачуноводственим стандардима 16 – Некретнине, постројења и опрема (опширније у тачки везаној за стална средства – Биланс стања).

Непокретна неперспективна војна имовина

Процес преузимања неперспективних војних локација се не одвија очекиваном динамиком што значајно утиче на запустање објеката јер се исти само физички обезбјеђују од стране Оружаних снага БиХ. Према расположивим евиденцијама, од 16 евидентираних неперспективних војних локација њих седам је спремно на предају одмах (већином се ради о касарнама), док преосталих девет локација није спремно за предају локалним властима (ради се о складиштима с наоружањем).

Према датом образложењу, током 2024. године није било преузимања неперспективних локација. Непреузимање неперспективне непокретне имовине од стране осталих мјеродавних институција захтијева ангажовање ресурса Министарства на обезбјеђењу ове имовине и плаћању комуналних трошкова.

Одговорности руководства за финансијске извјештаје

Руководство Министарства је одговорно за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја у складу с примјењивим оквиром финансијског извјештавања на нивоу институција Босне и Херцеговине тј. Законом о финансирању институција БиХ, Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ и Правилником о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. Ова одговорност подразумијева и креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за састављање и презентацију финансијских извјештаја који не садрже значајне погрешне исказе услјед преваре или грешке, одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје, као и одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена, које су разумне у датим околностима.

Одговорности ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наши циљеви су стећи разумно увјерење о томе да ли су финансијски извјештаји као цјелина сачињени без значајног погрешног приказивања услјед преваре или грешке и издати извјештај независног ревизора који укључује наше мишљење. Разумно увјерење је висок ниво увјерења, али није гаранција да ће ревизија обављена у складу с Међународним стандардима врховних ревизионих институција увијек открити значајно

⁷ Иста ступа на снагу даном активирања Акционог плана за чланство у НАТО.

погрешно приказивање када оно постоји. Погрешни прикази могу настати услјед преваре или грешке и сматрају се значајним ако се разумно може очекивати да, појединачно или збирно, утичу на економске одлуке корисника донесене на основу тих финансијских извјештаја.

Као саставни дио ревизије, у складу с Међународним стандардима врховних ревизионих институција, стварамо професионалне процјене и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Ми такође:

- Препознајемо и процјењујемо ризике значајног погрешног приказивања финансијских извјештаја, због преваре или грешке, обликујемо и обављамо ревизионе поступке као реакцију на те ризике и прибављамо ревизионе доказе који су довољни и примјерени да обезбиједе основ за наше мишљење. Ризик неоткривања значајног погрешног приказивања насталог услјед преваре је већи од ризика насталог услјед грешке, јер превара може укључити тајне споразуме, кривотворење, намјерно изостављање, погрешно приказивање или заобилажење интерних контрола.
- Стичемо разумијевање интерних контрола релевантних за ревизију како бисмо обликовали ревизионе поступке који су примјерени у датим околностима, али не и за сврху изражавања мишљења о успјешности интерних контрола.
- Оцјењујемо примјереност коришћених рачуноводствених политика и разумност рачуноводствених процјена и повезаних објава које је створило руководство.
- Оцјењујемо цјелокупну презентацију, структуру и садржај финансијских извјештаја, укључујући и објаве, као и одражавају ли финансијски извјештаји трансакције и догађаје на којима су засновани на начин којим се постиже фер презентација.

С руководством комуницирамо у вези с, између осталих питања, планираним дјелокругом и временским распоредом ревизије и важним налазима ревизије, укључујући и оне који се односе на значајне недостатке у интерним контролама који су откривени током наше ревизије.

Између питања о којима се комуницира с руководством, одређујемо она питања која су од највеће важности у ревизији финансијских извјештаја текућег периода и стога су кључна питања ревизије. Та питања описујемо у нашем извјештају о обављеној ревизији, осим ако закон или регулатива спречава јавно објављивање питања или када одлучимо, у изнимно ријетким околностима, да о датом питању не треба извијестити у нашем извјештају, јер се разумно може очекивати да би негативне посљедице извјештавања надмашиле јавну добробит од таквог извјештавања.

2. МИШЉЕЊЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ

Мишљење с резервом

У вези с ревизијом финансијских извјештаја Министарства за 2024. годину, обавили смо и ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

Према нашем мишљењу, осим за наведено у одјељку Основ за мишљење с резервом, активности, финансијске трансакције и информације Министарства за 2024. годину у складу су, у свим значајним аспектима, са законима и другим прописима који су дефинисани као критеријуми за дату ревизију.

Основ за мишљење с резервом

Као што је наведено у Извјештају:

- 1) констатоване су неправилности и недостаци у процесу јавних набавки (тачка 9. Извјештаја).

Ревизију усклађености смо обавили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине и ISSAI 4000 – Стандарду за ревизију усклађености. Наше одговорности према овом стандарду су детаљније описане у одјељку Одговорности ревизора за ревизију усклађености.

Независни смо од Министарства у складу с етичким захтјевима који су релевантни за нашу ревизију према ISSAI 130 – Етички кодекс и испунили смо остале етичке одговорности у складу с тим захтјевима.

Вјерујемо да су ревизиони докази које смо прибавили довољни и одговарајући да обезбиједе основ за наше мишљење.

Скретање пажње⁸

Не изражавајући даљу резерву на мишљење о усклађености, скрећемо пажњу на следеће:

- Министарство није предузимало активности на усаглашавању Правилника о унутрашњој организацији с одлукама Савјета министара БиХ (тачка 5. Извјештаја).

⁸ Одјељак којим ревизор скреће пажњу корисницима извјештаја на питања која су презентована или објелодањена у информацијама везаним за предмет ревизије, а која су, према ревизоровој професионалној просудби, јако важна за разумијевање таквих информација од стране корисника извјештаја; у ревизионој пракси овај одјељак се назива још и 'истицање питања'.

Одговорности руководства за усклађеност

Поред одговорности за састављање и фер презентацију финансијских извјештаја, руководство Министарства је такође одговорно да обезбиједи да су активности, финансијске трансакције и информације у складу с прописима којима су регулисане и потврђује да је током фискалне године обезбиједило намјенско, сврховито и законито коришћење расположивих средстава за остваривање утврђених циљева, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле.

Одговорности ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе јесу ли активности, финансијске трансакције и информације, у свим значајним аспектима, у складу са законима и другим прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура, како би прибавили ревизионе доказе о томе користе ли се средства за одговарајуће намјене и је ли пословање Министарства, према дефинисаним критеријумима, усклађено с релевантним законима и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање субјекта ревизије. Такође, наша одговорност подразумијева и оцјену финансијског управљања, функције интерне ревизије и система интерних контрола.

Сарајево, 10.7.2025. године

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Хрвоје Твртковић, с. р.

**ЗАМЈЕНИК
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА**

Неџад Хајтић, с. р.

**ЗАМЈЕНИЦА
ГЕНЕРАЛНОГ РЕВИЗОРА**

Неда Мочевић, с. р.

II РЕЗИМЕ ПРЕПОРУКА ДАТИХ ЗА 2024. ГОДИНУ

У Извјештају о обављеној финансијској ревизији за 2024. годину дато је 35 препорука (10 нових и 25 поновљених⁹). Од укупног броја датих препорука, двије препоруке се односе на финансијске извјештаје и на усклађеност, четири препоруке на финансијске извјештаје, а осталих 30 препорука на усклађеност.

У табели која слиједи приказан је резиме датих препорука, док су детаљни налази презентовани по процесима у оквиру појединачних тачака Извјештаја.

Табела 1. Резиме датих препорука за 2024. годину

Бр. преп	Текст препоруке	Статус препоруке
1	Министарство је дужно ускладити Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста с важећим одлукама Савјета министара БиХ.	П
2	Препоручујемо да се исплата накнада по основу прековременог рада врши само у изузетним случајевима те да се размотре и други модалитети вредновања прековременог рада, а све у циљу рационализације потрошње буџетских средстава.	П
3	Министарство је дужно иницирати измјену Закона о служби у Оружаним снагама БиХ на начин да се ускладе одредбе законских прописа којим су утврђена права на исту врсту накнаде у случају смрти професионалних војних лица.	П
4	Министарство је дужно да приликом одобравања плаћеног одсуства запосленима поступа у складу с наведеним законским прописима.	Н
5	Министарство је дужно обезбиједити да се обрачун и исплата накнаде трошкова превоза на посао и превоза с посла за све запослене врши у складу с важећим подзаконским актом.	Н
6	Министарство је дужно обезбиједити да се цјелокупна документација потребна за обрачун путних трошкова прилаже уз путни налог према релевантном пропису.	П
7	Министарство треба усагласити број службених специјализованих возила која се користе с одредбама интерног акта.	П
8	Министарство је дужно обезбиједити правилно попуњавање података у путном налогу за службена возила у складу с релевантним прописима како би се на поуздан начин могла потврдити употреба возила у службене сврхе.	П
9	Потребно је да Министарство за сваки трошак репрезентације обезбиједи комплетну документацију и образложења повода настанка трошка како би се на поуздан начин могла потврдити намјенска потрошња средстава.	Н
10	Министарство је дужно да приликом евидентирања трошкова поштује одредбе Правилника о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ.	Н
11	Министарство је дужно предузети све потребне активности како би се у коначници омогућило исправно исказивање стања сталних средстава у складу с рачуноводственим прописима.	П
12	Потребно је да Министарство прекњижи улагања евидентирана на средствима у припреми на одговарајућа конта средстава у употреби и објекте на којима су извршена улагања.	П

⁹ Нереализоване препоруке из претходног периода су, након утврђеног чињеничног стања, поновљене.

Бр. преп	Текст препоруке	Статус препоруке
13	Министарство је дужно потраживања у пословним књигама исказивати у складу с Правилником о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ.	Н
14	Министарство је дужно предузети активности на утврђивању основа за исказано стање на прелазном рачуну потраживања.	П
15	Министарство је дужно извршити процес усаглашавања стања исказаних потраживања.	Н
16	Министарство је дужно обезбиједити учинковит начин пријема и евидентирања неновчаних донација те, у сарадњи с лицима укљученим у овај процес, правовремено предузимати потребне активности како не би долазило до застоја у евидентирању средстава из донација.	П
17	Министарство је дужно извршити процес усаглашавања стања обавеза те утврдити да ли, и у којем тачно износу, исте представљају обавезе Министарства.	П
18	Министарство је дужно обезбиједити свеобухватне податке о сталним средствима како би процес пописа био сврсисходан и како би било могуће упоредити стварно стање утврђено пописом са стањем исказаним у књиговодственим евиденцијама.	П
19	Министарство је дужно попис потраживања и обавеза провести у складу с важећим прописима, утврђивањем стварних стања, те утврдити евентуална одступања у односу на књиговодствено стање у тренутку пописа.	П
20	Министарство је дужно поштовати законске одредбе везано за благовремено пензионисање државних службеника у институцијама БиХ.	Н
21	Министарство је дужно да приликом запошљавања путем уговора о раду на одређено вријеме поступа у складу с релевантним прописима који регулишу поступак запошљавања, поштујући принципе законитости и транспарентности.	П
22	Министарство је дужно досљедно примјењивати прописе који регулишу радноправни статус запослених у институцијама БиХ.	П
23	Министарство је обавезно обезбиједити благовремено покретање процедура јавних набавки како би обезбиједило континуитет у набавци роба и услуга те несметано обављање активности Министарства.	П
24	Министарство је у свим случајевима обавезно проводити претходну провјеру тржишта прије покретања процедура јавних набавки на начин како је то дефинисано Законом о јавним набавкама.	П
25	У случајевима када се захтијева банковна гаранција, Министарство је дужно да у тендерској документацији и уговору наведе захтјев у погледу периода њеног важења.	П
26	Министарство је дужно да, у ситуацијама гдје се врши набавка и једнократна испорука, постави реалне и јасне рокове испоруке како би сви понуђачи имали адекватне информације приликом сачињавања понуде.	П
27	Министарство је дужно одлуке о избору најповољнијег понуђача објављивати на својој интернет-страници.	Н
28	Министарство је дужно хитне набавке путем преговарачког поступка без објаве обавијести проводити само у изнимним условима који су дефинисани Законом о јавним набавкама.	П
29	Министарство је дужно посветити већу пажњу креирању техничких спецификација за услуге сервисирања возила и благовременом покретању процедура јавних набавки, како би се смањиле непредвиђене услуге и набавке неуговорених резервних дијелова.	П
30	Министарство је дужно техничку спецификацију састављати на основу реалних спецификација, заснованих на образложеним, стварним и оправданим	П

Бр. преп	Текст препоруке	Статус препоруке
.	потребама институције те обезбиједити да иста омогући активну и правичну конкуренцију.	
31	Министарство је обавезно поступати у складу са дефинисаним роком за доставу доказа о испуњавању услова из члана 45. Закона о јавним набавкама те понуде добављача који нису доказе доставили у траженом року оцијенити као неквалификоване.	П
32	Министарство је дужно евалуацију понуда вршити у складу с условима дефинисаним у тендерској документацији.	П
33	Потребно је да Министарство изради тендерску документацију у дијелу техничке и професионалне способности на начин да иста садржава све релевантне информације довољне за припрему понуда.	Н
34	Министарство је дужно поштовати законске одредбе које се односе на обавјештавање кандидата и понуђача о резултатима поступка јавне набавке.	П
35	Министарство треба размотрити и предложити ефикасно и економично рјешење лиценцирања и техничке подршке лиценцама систему е-Пословање.	Н

Статус: Н-нова, П-поновљена

Осим наведеног, у Извјештају су обрађене три препоруке чија је реализација, у 2024. години, оцијењена као реализација у току, а које ће и даље бити предмет праћења¹⁰.

III ИЗВЈЕШТАЈ О ОБАВЉЕНОЈ РЕВИЗИЈИ

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) обавила је финансијску ревизију за 2024. годину која обухвата ревизију финансијских извјештаја Министарства и, у вези с истом, ревизију усклађености.

У Извјештају о обављеној финансијској ревизији Министарства за 2024. годину су, поред мишљења независног ревизора и резимеа датих препорука за 2024. годину, презентовани предмет и циљ ревизије, коришћени критеријуми, као и методе и поступци ревизије. Такође, оцијењена је реализација препорука из претходних извјештаја и презентовани су детаљни ревизорски налази и дате препоруке.

1. ПРЕДМЕТ И ЦИЉ РЕВИЗИЈЕ

Предмет ревизије су финансијски извјештаји Министарства за 2024. годину и усклађеност активности, финансијских трансакција и информација с релевантним законима и другим прописима.

Циљ је да се изрази мишљење о томе јесу ли финансијски извјештаји поуздани и одражавају ли биланси у цијелости резултате пословања. Такође, циљ ревизије је процијенити примјењује ли руководство институције законе и прописе, и користи ли средства за одговарајуће намјене, те оцијенити финансијско управљање, систем интерних контрола и функцију интерне ревизије.

¹⁰ Видјети табелу број 2. у тачки 4. Извјештаја

С обзиром на то да се ревизија обавља испитивањем на бази узорка и да постоје инхерентна ограничења у рачуноводственом систему и систему интерних контрола, поједина значајна погрешна приказивања могу остати неоткривена.

2. КРИТЕРИЈУМИ КОРИШЋЕНИ У РЕВИЗИЈИ

Ревизија финансијских извјештаја и ревизија усклађености подразумијевају процес објективног прикупљања и процјењивања доказа, како би се утврдило јесу ли предмети ревизије, тј. финансијски извјештаји, као и активности, финансијске трансакције и информације, усклађени с одговарајућим критеријумима који су садржани у законима и другим прописима. Критеријуми представљају упоредне параметре који се користе како би се дала оцјена предмета ревизије.

Наиме, за обављање финансијске ревизије коришћени су сљедећи критеријуми:

- Закон о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2024. годину
- Закон о финансирању институција БиХ
 - Правилник о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ
 - Правилник о финансијском извјештавању институција БиХ
 - Инструкције о привременом финансирању институција БиХ за период јануар – март, април – јун и јул – септембар 2024. године
- Закон о платама и накнадама у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о порезу на доходак и Закон о доприносима (ФБиХ и РС)
- Закон о јавним набавкама и подзаконски акти
- Закон о државној служби у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о раду у институцијама БиХ и подзаконски акти
- Закон о управи и подзаконски акти
- Закон о ревизији институција БиХ
- Закон о интерној ревизији
- Закон о облигационим односима (дио који се односи на уговоре о дјелу)
- Закон о одбрани БиХ и Закон о служби у Оружаним снагама БиХ
 - Одлука Предсједништва БиХ о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ
 - Споразум о основним принципима за рјешавање питања непокретне и покретне имовине која ће и даље служити за потребе одбране од 12.7.2007. године
 - Споразум о коначном располагању свим правима и обавезама на непокретној имовини која ће и даље служити за потребе одбране од 27.3.2008. године.

3. МЕТОДЕ И ПОСТУПЦИ РЕВИЗИЈЕ

Финансијска ревизија је проведена у складу с донесеним годишњим планом у двије фазе, односно обављањем претходне и завршне ревизије у периоду између октобра 2024. године и маја 2025. године. У складу с предметом финансијске ревизије и методологијом рада Канцеларије за ревизију која се базира на Међународним стандардима врховних

ревизионих институција (ISSAI), сагледана је презентована документација и информације о пословању Министарства, утврђена су подручја ризика и оцијењено је функционисање система интерних контрола по појединим процесима ради одређивања ревизионог приступа. На бази узорка је извршен увид у књиговодствену документацију о насталим пословним догађајима евидентираним у пословним књигама Министарства. Испитана је досљедност примјене законских прописа, те правила, процедура и других интерних аката који су везани за финансијско пословање Министарства. Обављени су разговори с руководством Министарства и другим запосленицима у циљу прибављања образложења одговорних лица у вези с пословним догађајима који су били предметом ревизије.

4. ОЦЈЕНА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРЕПОРУКА ИЗ ПРЕТХОДНИХ ИЗВЈЕШТАЈА

У претходним извјештајима о обављеној финансијској ревизији Министарства Канцеларија за ревизију је дала препоруке у циљу отклањања уочених неправилности, недостатака и слабости.

Током обављања ревизије за 2024. годину оцијенили смо да је Министарство од укупно 36 претходно датих препорука реализовало 6 препорука, 25 препорука није реализовало, за 3 препоруке је реализација у току, а 2 препоруке нису могле бити оцијењене.

У наредној табели приказан је преглед оцјене реализације претходно датих препорука.

Табела 2. Детаљан преглед оцјене реализације претходно датих препорука

Број преп.	Оцјена реализације препоруке из претходних извјештаја	Статус
1/2023	Министарство још увијек није ускладило Правилник о унутрашњој организацији с важећим одлукама Савјета министара БиХ.	✗
2/2023	Попуњено је радно мјесто руководиоца интерне ревизије.	✓
3/2023	Министарство је наставило с исплатом накнаде за продужени рад, а није користило друге модалитете вредновања прековременог рада.	✗
4/2023	Министарство није покренуло процедуру како би се ускладили одредбе законских прописа којим су утврђена права на исту врсту накнаде у случају смрти професионалних војних лица.	✗
5/2023	Документација потребна за реализацију путних налога не прилаже се уз путне налоге на начин прописан интерним актом.	✗
6/2023	Министарство још увијек није усагласило број службених специјализованих возила с одредбама интерног акта.	✗
7/2023	Министарство није обезбједило поуздане евиденције о коришћењу службених возила којим би се минимизирао ризик од ненамјенске употребе службених возила.	✗
8/2023	Министарство се и у 2024. години у великом броју случајева приликом поправке возила определијело за поступак хитне набавке из разлога јер није имало важећи уговор или су недостајали резервни дијелови на стању залиха.	✗
9/2023	У 2024. години Министарство није издавало фактуре купцима у иностранство. Стога није могуће дати оцјену реализације препоруке.	⏸
10/2023	Није било активности Министарства које би резултовале исправним исказивањем стања сталних средстава у складу с рачуноводственим прописима.	✗

Број преп.	Оцјена реализације препоруке из претходних извјештаја	Статус
11/2023	Министарство још увијек није прекњижило улагања евидентирана на средствима у припреми на одговарајућа конта средстава у употреби и објекте на којима су извршена улагања.	✗
12/2023	Још увијек није успостављен ефикасан систем евидентирања и наплате потраживања.	✗
13/2023	Поново су уочена кашњења код пријема и евидентирања неновчаних донација као и претходне године.	✗
14/2023	Извјештај о попису сталних средстава не садржи финансијске показатеље на основу којих би се могло упоредити стварно стање утврђено пописом са стањем исказаним у књиговодственим евиденцијама.	✗
15/2023	Поново су утврђена одступања код појединих ставки потраживања између података утврђених пописом у односу на књиговодствено стање, док дио потраживања није пописан.	✗
16/2023	Од маја 2024. године Министарство није ангажовало особље путем уговора о дјелу на пословима предвиђеним систематизацијом радних мјеста.	✓
17/2023	Приликом запошљавања лица на одређено вријеме, Министарство није поступало у складу с релевантним прописима којима је уређено запошљавање у институцијама БиХ.	✗
18/2023	Министарство је наставило праксу да запослени на основу привремених рјешења министра обављају послове другог радног мјеста.	✗
19/2023	Министарство није благовремено покретало процедуре јавних набавки нити у 2024. години.	✗
20/2023	У појединим процедурама јавних набавки није провођена претходна провјера тржишта прије покретања процедура на начин како је то дефинисано Законом о јавним набавкама.	✗
21/2023	У појединим процедурама јавних набавки Министарство није поштовало законске одредбе које се односе на обавјештавање кандидата и понуђача о резултатима поступка јавне набавке.	✗
22/2023	Министарство нити у 2024. години није у појединим случајевима у тендерској документацији и уговору наводило захтјев у погледу важења гаранција за уредно извршење уговора.	✗
23/2023	Евалуација понуда у појединим случајевима није вршена у складу с условима дефинисаним у тендерској документацији.	✗
24/2023	Министарство није поставило реалне и јасне рокове испоруке како би сви понуђачи имали адекватне информације приликом сачињавања понуде у ситуацијама гдје се врши набавка и једнократна испорука.	✗
25/2023	Министарство је и у 2024. години провело хитне набавке путем преговарачког поступка без објаве обавијести, а да се за то нису стекли законски услови.	✗
26/2023	У појединим случајевима Министарство није поступало у складу с дефинисаним роком за доставу доказа о испуњавању услова из члана 45. и члана 47. Закона о јавним набавкама.	✗
27/2023	Министарство се придржавало уговорених рокова по питању увођења извођача радова у посао.	✓
28/2023	Поштоване су законске одредбе које се односе на додјелу уговора у ситуацијама када у поступку конкурентског захтјева Министарство заприми понуду једног понуђача.	✓
29/2023	Министарство нити у 2024. години није у појединим случајевима техничку спецификацију састављало на начин да иста омогућује активну и правичну конкуренцију.	✗
30/2023	Министарство проводи активности како би у наредном уговореном периоду надоградило уговор којим би обухватили и могућност унапређења DMS система.	●

Број преп.	Оцјена реализације препоруке из претходних извјештаја	Статус
31/2023	Министарство је закључило оквирни споразум за набавку резервних дијелова и омогућило одржавање опреме коришћењем властитих ресурса.	✓
8/2022	Министарство у 2024. години није примјењивало признавање вишег степена научног звања запосленог на другом радном мјесту на које је распоређен након интерног конкурса.	✓
16/2022	У текућој години Министарство је одређеним корисницима с којима је потписан уговор фактурисало услуге закупа ресурса стационарних комуникационих чворишта те је формиран тим за рјешавање спорова против тужених екстерних корисника стационарних комуникационих чворишта.	●
19/2022	Приликом ревизије усаглашавања стања обавеза према добављачима поновно су уочена одређена стања обавеза која нису усаглашена.	✗
3/2020	Министарство је предузимало активности с циљем наставка реализације вишегодишњих капиталних улагања, али је проценат реализације још увијек низак.	●
11/2020	Препоруку везану за планирање набавке услуга осигурања возила у дијелу који се односи на дефинисање количине предмета набавке нисмо могли оцијенити јер наведена набавка није проведена у 2024. години.	ⓘ

Статус: ✓ реализована препорука¹¹, ● препорука чија је реализација у току¹², ✗ нереализована препорука¹³, ⓘ препорука која није могла бити оцијењена у ревидираном периоду или није релевантна за даље праћење¹⁴.

5. НАДЛЕЖНОСТ, ОРГАНИЗАЦИЈА И РУКОВОЂЕЊЕ

Министарство је основано Законом о министарствима и другим органима управе БиХ¹⁵ и Законом о Савјету министара БиХ¹⁶.

Министарство је задужено за цјелокупну стратегију и политику одбрамбеног система БиХ. Предсједништво БиХ има врховно заповједништво и контролу Оружаних снага БиХ, а Парламентарна скупштина БиХ врши цивилну контролу над Оружаним снагама БиХ.

Министарство је, између осталог, надлежно за: стварање и одржавање одбрамбеног капацитета, надзор над свим субјектима Оружаних снага БиХ, заступање Босне и Херцеговине у међународним односима везаним за питање одбране, успоставу поступка за одобравање војне помоћи цивилним властима у случају природних катастрофа и несрећа, по овластима што их даје Предсједништво БиХ.

Унутрашња организација и начин рада Министарства утврђени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији из 2006. године и измјенама и допунама Правилника из 2013. и 2015. године којим су систематизована радна мјеста за цивилна и професионална војна лица у Министарству. Правилником о унутрашњој организацији систематизована су радна мјеста за 378 запослених те радна мјеста за девет запослених у канцеларијама за вјерске активности. Правилником о унутрашњој организацији радних

¹¹ Реализоване су активности наведене у препоруци.

¹² У току је реализација активности те стога у овом Извјештају није дата нова препорука, али је дат опис стања и проведених активности.

¹³ Нису предузимане активности на реализацији препоруке те је стога у овом Извјештају поновљена препорука за предметни процес.

¹⁴ Препорука није могла бити оцијењена у овом циклусу ревизије, али ће бити оцијењена кад се за то стекну услови

¹⁵ Службени гласник БиХ, број: 05/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 06/13, 19/16 и 83/17

¹⁶ Службени гласник БиХ, број: бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08

мјеста цивилних лица у Оружаним снагама БиХ¹⁷ утврђена су радна мјеста цивилних лица на служби у Оружаним снагама БиХ. Тим правилником су систематизована радна мјеста за 679 извршилаца. Величина и структура Оружаних снага БиХ одређена је одлукама Предсједништва БиХ. У складу с Одлуком Предсједништва БиХ о величини, структури и локацијама Оружаних снага БиХ, а у односу на слједујуће бројно стање професионалних војних лица према књигама личних формација предвиђено је 9.955 формацијских – радних мјеста.

На 31.12.2024. године у Министарству су била запослена 9.174¹⁸ лица (овим бројем обухваћени су запослени у Министарству, професионална војна лица и цивилна лица на служби у Оружаним снагама БиХ).

Институције Босне и Херцеговине су биле у обавези да до краја априла 2014. године ускладе правилнике о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста с одредбама Одлуке о принципима за утврђивање унутрашње организације органа управе БиХ и Одлуке о разврставању радних мјеста и критеријумима за опис послова радних мјеста у институцијама БиХ¹⁹. Правилник о унутрашњој организацији који је у примјени у Министарству, још увијек није усклађен с наведеним одлукама Савјета министара БиХ. Констатовали смо да Министарство нити у 2024. години није предузимало конкретне активности на измјенама постојећег Правилника и усаглашавања истог с одлукама Савјета министара БиХ. С обзиром на протек времена и обим до сада обављеног посла закључујемо да Министарство нема проактиван став нити предузима конкретне активности на усаглашавању Правилника о унутрашњој организацији с одлукама Савјета министара БиХ. Поред наведеног, и други индикатори упућују на то да је постојећа систематизација радних мјеста неадекватна и превазиђена (давање сагласности за обављање послова другог радног мјеста, информатизација пословних процеса и увођење е-Пословања и сл.).

ПРЕПОРУКА 1

Министарство је дужно ускладити Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста с важећим одлукама Савјета министара БиХ.

У 2024. години Министарством је руководио министар и два замјеника (замјеник за политику и планове и замјеник за управљање ресурсима) који су именовани 25.1.2023. године²⁰.

Савјет министара БиХ је у марту 2024. године донио Одлуку о кабинетима замјеника предсједавајућег Савјета министара БиХ којом се оснивају кабинети замјеника предсједавајућег Савјета министара БиХ као стална стручна тијела Савјета министара БиХ. Овом одлуком у кабинетима замјеника предсједавајућег се утврђују по два радна мјеста (шеф кабинета и савјетник). С обзиром на то да је министар одбране тренутно и замјеник предсједавајућег Савјета министара БиХ, у Министарству су на основу наведене Одлуке дефинисана два радна мјеста у Кабинету замјеника предсједавајућег Савјета министара БиХ.

¹⁷ Правилником о унутрашњој организацији радних мјеста цивилних лица у Оружаним снагама БиХ из 2010. године и измјене и допуне закључно с 2024. годином

¹⁸ Према подацима из Обрасца 4/1, од чега 8.329 професионалних војних лица

¹⁹ Службени гласник БиХ, број 30/13

²⁰ Службени гласник БиХ број 6/23

6. СИСТЕМ ИНТЕРНИХ КОНТРОЛА

Министарство је одговорно за креирање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и презентацију финансијских извјештаја и усклађеност пословања са законима и другим прописима.

Финансијско управљање и контрола: Закон о финансирању институција БиХ²¹ уређује област финансијског управљања и контроле. Овим законом финансијско управљање и контрола дефинисано је као свеобухватан систем политика, процедура и активности који успоставља и за који је одговоран руководилац институције. Систем финансијског управљања и контроле заснива се на управљању ризицима и пружа разумно увјеравање да ће циљеви институције бити остварени на правилан, економичан, ефикасан и ефективан начин.

Министарство је донијело основне документе за успоставу система финансијског управљања и контроле у складу са Законом о финансирању институција БиХ, Приручником за финансијско управљање и контролу и Смјерницама за провођење процеса управљања ризицима у институцијама БиХ. Регистар ризика је ажуриран у току 2024. године. Секретар Министарства је именован за предсједавајућег Савјета за успостављање и провођење финансијског управљања у Министарству. Чланови Савјета су руководиоци организационих јединица Министарства и Оружаних снага. Путем Савјета се обезбјеђује подршка руководству за активности у вези с финансијским управљањем и контролом. У јуну 2024. године усвојен је Акциони план за развој система интерних финансијских контрола, а мјере из Акционог плана су дјелимично реализоване. Министарство је Централној хармонизацијској јединици Министарства финансија и трезора БиХ доставило Годишњи извјештај о систему финансијског управљања и контроле за 2024. годину.

Функционисање система интерних контрола: На основу проведене ревизије утврдили смо да систем интерних контрола у Министарству, уопштено гледано, није на задовољавајућем нивоу. Констатовани су недостаци и слабости у одређеним сегментима пословања који су били предмет ревизије (организациона структура, извршење буџета, запошљавање и ангажовање лица, попис средстава и обавеза, јавне набавке, евидентирање и наплата потраживања, употреба службених возила и другим процесима), што је детаљно описано у наредним тачкама Извјештаја.

Већина недостатака и неправилности се понавља већ дужи низ година те нисмо уочили значајније активности Министарства на њиховом надилажењу. Посебно истичемо слабости интерних контрола код процеса јавних набавки и организационе структуре.

Интерна ревизија: Јединица интерне ревизије Министарства успостављена је у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ²² и Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ²³, а надлежна је за обављање интерне ревизије у Министарству. Рад Јединице интерне ревизије заснован је на одобреном Стратешком плану рада Јединице интерне ревизије за период 2024 – 2026. година и Годишњем плану рада Јединице за 2024. годину. У Годишњем плану рада за 2024. годину планирано је извршити укупно девет ревизија, а у коначници је извршено

²¹ Службени гласник БиХ, број 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13

²² Службени гласник БиХ, број 27/08 и 32/12

²³ Службени гласник БиХ, број 59/19

седам ревизија. Поред тога, вршене су и накнадне ревизије и оцјена реализације претходно датих препорука. Годишњи извјештај о раду интерне ревизије је сачињен и достављен руководиоцу институције.

Радно мјесто руководиоца Јединице интерне ревизије упражњено је од маја 2021. године, а у протеклом периоду наведене послове је, по овлашћењу министра одбране, обављало лице запослено на радном мјесту стручног савјетника за интерну ревизију, уз своје радне задатке. Министарство је у 2024. години предузело активности на попуњавању радног мјеста руководиоца Јединице интерне ревизије. У новембру 2024. године је расписан јавни оглас, извршен је одабир кандидата те је у мају 2025. године попуњено наведено радно мјесто.

7. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

Министарство је сачинило Годишњи финансијски извјештај за 2024. годину и доставило га надлежним органима и институцијама у складу с важећим прописима. Годишњи извјештај је Министарству финансија и трезора БиХ достављен 6.3.2025. године (рок за доставу је 3.3.2025. године). Разлог за кашњење у достављању годишњег извјештаја су технички разлози. Министарство финансија и трезора БиХ је одобрило продужење рока за доставу годишњег финансијског извјештаја.

Анализом биљешки уз финансијске извјештаје констатовано је да су сачињене према Правилнику о финансијском извјештавању институција БиХ²⁴.

7.1. Преглед прихода и примитака

На 31.12.2024. исказани су приходи у укупном износу од 10.469.212 КМ.

Укупни реализовани приходи односе се на: приходе од изнајмљивања ресурса стационарних комуникационих чворишта (72.717 КМ), остале приходе (451.590 КМ), приходе од донација (9.681.748 КМ) и примитке од продаје сталних средстава (263.158 КМ).

Приходи од изнајмљивања опреме – Изнајмљивање ресурса стационарних комуникационих чворишта (72.717 КМ) највећим дијелом се односе на уплате по извршеним фактурисањима и мањим дијелом уплате дуга по закљученом споразуму из ранијег периода.

Остали приходи (451.590 КМ) се највећим дијелом односе на приходе од затварања временских разграничења из претходне године (133.251 КМ), поврата плаћених акциза (122.607 КМ), оприходовање уплаћених средстава с прелазног рачуна потраживања (89.277 КМ) итд.

Наплаћени приход од донација износи укупно 9.681.748 КМ, од чега се на примљене текуће трансфере-донације из иностранства односи 9.681.448 КМ, а донације од правних лица у земљи износе 300 КМ.

²⁴ Службени гласник БиХ, број 25/15, 91/17 и 2/24

У буџету за 2024. годину планирани су укупни приходи у износу од 118.000 КМ (приходи од изнајмљивања опреме у износу од 69.000 и остали приходи – 49.000 КМ).

Преглед прихода и примитака приказан је у Прилогу I Извјештаја.

7.2. Преглед расхода и издатака из буџета

Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2024. годину²⁵, Министарству су одобрена средства у укупном износу од 390.502.000 КМ (текући издаци 382.616.000 КМ, капитални грантови 592.000 КМ и капитални издаци 7.294.000 КМ)²⁶. Такође, поменути закон је одобрено 10.013 запослених у Министарству.

Током године извршена су усклађивања буџета која се односе на следеће:

- Одлуком Савјета министара БиХ о прерасподјели средстава из буџета Министарства за 2024. годину, у буџет Генералног секретаријата Савјета министара БиХ²⁷ – буџет Министарства за 2024. годину умањен је за 100.000 КМ те Одлуком Савјета министара БиХ о прерасподјели средстава из буџета Министарства за 2024. годину у буџет Тужилаштва БиХ – буџет Министарства одбране БиХ за 2024. годину умањен је за 300.000 КМ;
- средства вишегодишњих пројеката пренесена из претходног периода у износу од 1.237.824 КМ и одобрена у 2024. години у износу од 18.298.500 КМ (укупно 19.536.324 КМ);
- средства новчаних донација пренесена из претходног периода у износу од 9.455.325 КМ и уплаћена у текућој години у износу од 9.681.748 КМ (укупно 19.137.073 КМ);
- средства наплаћена од осигуравајуће куће у износу од 182 КМ;
- средства умањена из одобреног буџета у корист вишегодишњих капиталних пројеката у износу од 10.818.500 КМ.

Према наведеном, Министарство је у 2024. години располагало средствима у укупном износу од 417.957.079 КМ.

Министарство је извршило два реструктурисања расхода буџета које је одобрило Министарство финансија и трезора БиХ. Упућена су два захтјева за реструктурисање расхода у укупном износу од 16.417.000 КМ, али је Министарство финансија и трезора БиХ одобрило реструктурисање расхода буџета у укупном износу од 15.834.500 КМ односно око 4% укупно одобрених расхода за 2024. годину. Иако је у највећој мјери одобрило реструктурисање расхода, Министарство финансија и трезора БиХ је указало на потребу унапређења процеса планирања и контроле извршења буџета Министарства.

²⁵ Службени гласник БиХ, број 50/24

²⁶ До усвајања буџета за 2024. годину, Министарство је располагало средствима одобреним према појединачним инструкцијама о привременом финансирању институција БиХ за период јануар – март 2024. године, број: 05-16-2-9002-1/23 од 28.12.2023. године, за период април – јун 2024. године, број: 05-02-2-2499-1/24 од 26.3.2024. године и период јул – септембар 2024. године, број: 05-02-2-4285-1/24 од 25.6.2024. године које је донио министар финансија и трезора Босне и Херцеговине.

²⁷ Службени гласник БиХ, број: 79/24

У прегледу расхода и издатака по економским категоријама – збирно, у периоду од 1.1. до 31.12.2024. године, укупно остварени расходи исказани су у износу од 369.662.347 КМ, што је за 48.294.732 КМ мање у односу на расположиви (кориговани) буџет за 2024. годину.

Вриједносно значајни расходи односе се на: бруто плате (262.101.523 КМ) накнаде трошкова запослених (70.686.929 КМ), трошкове енергије и комуналних услуга (7.365.727 КМ) и трошкове материјала (8.908.402 КМ).

Преглед расхода и издатака из буџета приказан је у Прилогу II Извјештаја.

У даљем тексту наводимо налазе ревизије, стање по процесима за које су дате препоруке у ранијем периоду чија реализација је у току, као и одређена објелодањивања чињеница о значајним расходима реализованим у 2024. години.

7.2.1. Бруто плате

Укупно остварене бруто плате и накнаде из плата с 31.12.2024. године износе 262.209.151 КМ или 99,85% одобреног буџета²⁸. Од наведеног износа на непосредну потрошњу односи се 262.101.523 КМ, док се износ од 107.628 КМ односи на Кабинет замјеника предсједавајућег Савјета министара БиХ којег чине два именована лица.

Нето плате и накнаде износе 148.264.529 КМ, стимулације 1.754.518 КМ, а порези и доприноси 112.190.104 КМ. Средства за обрачун плата и накнада у Министарству су планирана за 10.013²⁹ запослених, а на 31.12.2024. године број запослених износи 9.174.³⁰

Просјечан број запослених у 2024. години за које су исплаћене бруто плате био је 9.249³¹.

Накнаде за продужени рад: Укупно остварене нето накнаде за продужени рад износе 21.022 КМ и у односу на претходну годину веће су за 2.586 КМ. Прековремене сате су остварили возачи министра и замјеника министра, возач у Генералном инспекторату, поједини возачи у Заједничком штабу Оружаних снага БиХ, као и шефови кабинета министра и замјеника министара. Исплате накнада по овом основу вршене су на основу рјешења којим се одобрава исплата накнаде за сате прековременог рада.

Законом о раду у институцијама БиХ је прописано да у случају више силе, изненадног повећања обима посла, као и у другим сличним случајевима неопходне потребе, запосленик, на захтјев послодавца или добровољно може радити највише 20 сати седмично. Поједини запослени су прековремене сате остварили сваки мјесец, а прековремени сати на мјесечном нивоу кретали су се у распону од 5 до 86 сати. Такође, у неким мјесецима прековремени рад за поједина лица досеже и више од 20 сати седмично.

Одлуком о начину и поступку остваривања права на накнаду за прековремени рад, рад у нерадне дане, ноћни рад и рад у дане државних празника у институцијама БиХ³² је дефинисано да запосленом за прековремени рад припада накнада која се у правилу

²⁸ Службени гласник БиХ 50/24 – Средства одобрена Законом о буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ

²⁹ Наведени број обухвата и Кабинет замјеника предсједавајућег Савјета министара БиХ у Министарству. На основу Одлуке Савјета министара БиХ број: 53/24 од 19.03.2024. године у марту и мају 2024. године извршена је попуна Кабинета и то шефа Кабинета замјеника предсједавајућег Савјета министара БиХ и савјетника у Кабинету замјеника предсједавајућег Савјета министара БиХ.

³⁰ Податак из обрасца 4/1.

³¹ Податак из обрасца 4.

³² Службени гласник БиХ, број 4/09

остварује прерасподјелом радног времена, а само у изнимним случајевима, ако се у разумном року не могу створити услови за коришћење слободних сати, запосленом се може исплатити новчана накнада сразмјерно времену тог рада увећаном за 25%. Министарство није користило могућност прерасподјеле радног времена.

ПРЕПОРУКА 2

Препоручујемо да се исплата накнада по основу прековременог рада врши само у изузетним случајевима те да се размотре и други модалитети вредновања прековременог рада, а све у циљу рационализације потрошње буџетских средстава.

Исплата помоћи у случају смрти: Током 2024. године настављена је исплата помоћи у случају смрти примјеном одредби Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ³³ уз истовремену примјену и Закона о служби у Оружаним снагама БиХ³⁴ којим је уређено питање накнаде на име погребних трошкова у случају смрти професионалног војног лица. На овај начин Министарство је извршило исплату истоврсне накнаде примјеном два прописа који нису на адекватан начин усаглашени након доношења Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ. Сходно претходно наведеном, Министарство ни у 2024. години није покренуло процедуру усклађивања одредби законских прописа којим су утврђена права на исту врсту накнаде у случају смрти професионалних војних лица.

ПРЕПОРУКА 3

Министарство је дужно иницирати измјену Закона о служби у Оружаним снагама БиХ на начин да се ускладе одредбе законских прописа којим су утврђена права на исту врсту накнаде у случају смрти професионалних војних лица.

Плаћено одсуство: Законом о раду у институцијама БиХ³⁵ прописано је да запосленик има право на одсуство с рада уз накнаду плате до седам радних дана у једној календарској години – плаћено одсуство у случају: ступања у брак, порођаја супруге и теже болести или смрти члана ужег домаћинства и задовољавања вјерских, односно традицијских потреба или других случајева утврђених актом послодавца. Изузетно, послодавац је дужан да омогући запосленику одсуство до шест радних дана у једној календарској години, ради задовољавања његових вјерских, односно традицијских или других потреба, с тим да се одсуство од два дана користи уз накнаду плате – плаћено одсуство.

Такође, Законом о служби у Оружаним снагама БиХ³⁶ је дефинисано да професионално војно лице има право до седам радних дана плаћеног одсуства по свим основама те да у једној календарској години може одсуствовати до шест радних дана ради задовољења својих вјерских, односно традицијских потреба, с тим да се одсуство од два дана користи уз накнаду плате – плаћено одсуство.

³³ Остваривање права на накнаду из члана 43. Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ детаљније је уређено Одлуком о начину и поступку остваривања права на накнаду у случају смрти запосленог у институцијама БиХ коју је донио Савјет министара БиХ 2009. године (Службени гласник БиХ број 38/09)

³⁴ Детаљније уређено чланом 30. Правилника о платама и другим накнадама професионалних војних лица на служби у Министарству и Оружаним снагама БиХ (ожујак 2007. године)

³⁵ Члан 30. став (1) Закона о раду у институцијама БиХ

³⁶ Члан 57. став (2) и (3) Закон о служби у Оружаним снагама БиХ – Службени гласник БиХ, број: 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12, 41/16 и 38/18

Министарство правде БиХ је претходних година, по захтјеву одређених институција, дало мишљење о начину примјене наведених одредби³⁷. Наиме, у складу с мишљењем Министарства правде БиХ, запослени има право на одсуство с рада уз накнаду плате на пет радних дана у случају ступања у брак, порођаја супруге и теже болести или смрти члана ужег домаћинства, а два дана ради задовољавања вјерских односно традицијских или других потреба утврђених актом послодавца.

Констатовали смо да је Министарство својим запосленим одобравало коришћење до шест дана плаћеног одсуства годишње ради задовољења вјерских, односно традицијских потреба, а не два дана како је прописано наведеним законима. Такође одређени запослени су у току 2024. године остваривали више од седам дана плаћеног одсуства (нпр. седам дана на основу ступања у брак и два дана вјерских празника).

ПРЕПОРУКА 4

Министарство је дужно да приликом одобравања плаћеног одсуства запосленима поступа у складу с наведеним законским прописима.

Накнаде трошкова превоза: Закључно с 31.12.2024. године ове накнаде реализоване су у износу од 16.870.842 КМ. У односу на претходну годину веће су за 217.212 КМ.

Одлуком о висини, начину и поступку остваривања права на накнаду за превоз на посао и превоз с посла у институцијама Босне и Херцеговине³⁸ дефинисано је да се код утврђивања удаљености мјеста рада од мјеста пребивалишта запосленог користи најкраћа саобраћајна путна комуникација. Из прегледаног узорка захтјева за превоз лица која остварују ову накнаду, нисмо се увјерили да су сви у потпуности у складу с наведеном одлуком. Наиме, у појединим захтјевима за остваривање накнаде за превоз није узимана најкраћа саобраћајна путна комуникација на релацији од мјеста пребивалишта до мјеста рада корисника накнаде.

ПРЕПОРУКА 5

Министарство је дужно обезбиједити да се обрачун и исплата накнаде трошкова превоза на посао и превоза с посла за све запослене врши у складу с важећим подзаконским актом.

Новчане награде (стимулације): С 31.12.2024 године исплаћене су стимулације у укупном нето износу од 1.754.518 КМ (за 4.758 запослених), што је у односу на прошлу годину мање за 178.243 КМ. Појединачне мјесечне нето исплате кретале су се у распону од 60 КМ до 1.122 КМ, док су се појединачне годишње нето стимулације кретале у распону од 100 КМ до 4.712 КМ.

Анализом садржаја појединачних рјешења о исплати стимулација можемо закључити како су одређена образложења уопштена. Исплате новчаних награда односиле су се на квалитетно и ефикасно обављање послова и задатака прије планираних рокова, обављање послова другог радног мјеста, ванредно повећан обим послова као и ангажованост у раду комисија, радних група, учешћа на вјежбама и активностима помоћи цивилном становништву погођеним елементарним непогодама.

³⁷ Мишљење доступно на интернет-страници Министарства правде БиХ-Инфо/приступ информацијама – Питања у вези с примјеном закона и ставова

³⁸ Службени гласник БиХ, број 72/17 и 61/22

7.2.2. Путни трошкови

Издаци за путне трошкове с 31.12.2024. године реализовани су у износу од 3.290.832 КМ. Односе се на издатке за путне трошкове у земљи (1.057.743 КМ) и издатке за путне трошкове у иностранству (2.233.089 КМ). Најзначајнији издаци односе се на трошкове дневница у земљи (1.025.234 КМ), трошкове превоза у иностранству јавним средствима (562.793 КМ) и трошкове дневница у иностранству (1.339.566 КМ).

Одлуком о начину и поступку остваривања права запослених у институцијама БиХ за накнаду за службено путовање³⁹, уређује се начин и поступак остваривања права запослених у институцијама БиХ за накнаду за службено путовање.

Наведеном одлуком дефинисано је да се службено путовање врши на основу налога за службено путовање који запослени подноси уз обрачун путних трошкова. Надаље, прописано је да је уз налог за службено путовање запослени дужан приложити сву релевантну расположиву документацију која, између осталог, треба да садржи позив за одржавање састанка, позив на обуку или неку другу кореспонденцију која упућује на сврху службеног пута.

Такође, интерним актом Министарства је дефинисано да се формална, суштинска и рачунска контрола документације за службена путовања у земљи и иностранству врши у Одјељењу за материјално-финансијско пословање. Поново смо констатовали како се позивна писма приликом правдања путних налога не достављају у наведено одјељење, већ се иста налазе у организационим јединицама које припремају одлуке о службеним путовањима. С обзиром на наведено, нисмо се могли увјерити да се у Одјељењу за материјално-финансијско пословање поступа у складу с Одлуком и интерним актом Министарства.

ПРЕПОРУКА 6

Министарство је дужно обезбиједити да се цјелокупна документација потребна за обрачун путних трошкова прилаже уз путни налог према релевантном пропису.

7.2.3. Издаци за употребу возила

Укупни издаци за употребу службених возила с 31.12.2024. године износе 2.119.787 КМ. Значајнији издаци односе се на трошкове горива (1.176.415 КМ), набавку услуга и материјала за одржавање службених возила (758.222 КМ) и регистрацију и осигурање возила (185.150 КМ).

Правилником Савјета министара БиХ о условима набавке и начину коришћења службених возила у институцијама БиХ⁴⁰, Министарству је дато право на коришћење 22 возила. Министарство је на 31.12.2024. године на располагању имало 16 службених возила, од којих је за четири возила дато право коришћења 24 сата дневно у радне и нерадне дане.

Службена специјализована возила Министарства користе се на основу Правилника о броју, условима набавке, начину коришћења и одређивању лица с правом коришћења службених специјализованих возила у Министарству и Оружаним снагама БиХ⁴¹.

³⁹ Службени гласник БиХ, број 6/12, 42/12, 10/18, 75/18 и 52/24

⁴⁰ Службени гласник БиХ, број: 34/23, 84/23

⁴¹ Број 11-03-24-249-6/23 од 21.03.2023.год.

Наведеним актом министар одбране, сходно указаним потребама и наведеним принципима, може измијенити број и врсту возила, као и сврху подршке, доношењем посебне одлуке. На основу достављених података Министарство је на 31.12.2024. године на располагању имало 14 специјализованих моторних возила, с тим да је њих 10 на коришћењу у војно-дипломатским представништвима БиХ у иностранству. Током 2024. године извршена је набавка два службена специјализована возила.

Увидом у достављену базу података о возилима с 31.12.2024. године, уочено је значајније одступање у броју возила којима располажу Оружане снаге БиХ у односу на број возила предвиђен интерним актом. Правилником је одобрено 3.461 возило, а с 31.12.2024. године имали су на располагању 2.376 возила. Наиме, по појединим врстама возила, Оружане снаге БиХ располажу значајно већим бројем возила од броја предвиђеног интерним актом (нпр. АА путничко моторно возило – располажу са 180 возила, док је интерним актом предвиђено 165 возила). Истовремено је констатовано да у одређеним категоријама располажу значајно мањим бројем возила од планираног. У појединим случајевима чак не располажу нити једним возилом у односу на предвиђени број (БО теретно м/в- хладњача предвиђено 14 возила, док у Оружаним снагама БиХ не располажу наведеном врстом возила и сл.)

ПРЕПОРУКА 7

Министарство треба усагласити број службених специјализованих возила која се користе с одредбама интерног акта.

Процесом ревизије путних налога за службена возила Министарства, констатовали смо да се одредбе Правилника Савјета министара БиХ и Правилника о броју, начину коришћења и одржавања службених возила у Министарству које се односе на попуњавање налога за возила и даље не поштују у потпуности. Контролом налога за службена возила констатовали смо да се у одређеном броју случајева садржај обрасца путних налога за возила које користи Министарство не попуњава у потпуности. Наиме, код појединих путних налога нису уписани сви подаци попут стања пређене километраже возила те овјере добављача приликом точења горива, подаци о укупно пређеним дневним релацијама. Поново су уочени случајеви евидентирања тзв. локо вожње преко 290 километара без адекватног образложења, због чега се нисмо могли увјерити да су возила коришћена у службене сврхе. Наведено може утицати на повећан ризик ненамјенске употребе возила.

ПРЕПОРУКА 8

Министарство је дужно обезбиједити правилно попуњавање података у путном налогу за службена возила у складу с релевантним прописима како би се на поуздан начин могла потврдити употреба возила у службене сврхе.

7.2.4. Услуге репрезентације

Издаци на темељу услуга репрезентације с 31.12.2024. године остварени су у износу од 287.400 КМ. Правилником Савјета министара БиХ⁴² одобрена су средства за

⁴² Службени гласник БиХ, бр. 26/2014, 78/2015, 53/2017, 62/2017, 1/2021 и 63/2021

репрезентацију у износу до 330.000 КМ годишње, док су интерним актима Министарства⁴³ дефинисана права, лимити и начин коришћења интерне и екстерне репрезентације.

Сходно Одлуци о коришћењу бизнис-картице Министарства⁴⁴ утврђени су корисници и лимити по корисницима бизнис-картице. Право на коришћење бизнис-картице имају министар, замјеници министра, начелник Заједничког штаба Оружаних снага БиХ и шест капетана посаде авијације. Бизнис-картица се користи за плаћање трошкова на службеним путовањима (трошкови смјештаја, превоза и репрезентације), а министру одбране, замјеницима министра и начелнику Заједничког штаба Одлуком је дато право на организовање пословних састанака и других активности у складу с Правилником о коришћењу репрезентације. Наведеном одлуком је дефинисано да је корисник бизнис-картице обавезан доставити Сектору за буџет и финансије сву документацију и извјештаје о извршеној трансакцији, уз образложење сврхе утрошка плаћања путем бизнис-картице.

Поступцима ревизије смо установили да документација у вези с трошковима екстерне репрезентације, која је плаћена бизнис-картицом, садржи образложења и службене забиљешке. Међутим, у одређеним случајевима забиљешка о поводу настанка трошка је уопштена и штура, односно не наводи се повод којим би се потврдила основаност настанка трошка. Такође, у појединим случајевима недостају рачуни – оригинална документација, који су према Правилнику о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ⁴⁵ основ за књижење.

С обзиром на наведене слабости, сматрамо да непотпуност документације приликом реализовања издатака за репрезентацију и без јасног повода настанка трошка може имати за посљедицу ненамјенску употребу ових средстава.

ПРЕПОРУКА 9

Потребно је да Министарство за сваки трошак репрезентације обезбиједи комплетну документацију и образложења повода настанка трошка како би се на поуздан начин могла потврдити намјенска потрошња средстава.

7.2.5. Вишегодишњи пројекти

Министарство је током 2024. године располагало с 20.128.324 КМ средстава за четири вишегодишња пројекта. Укупна реализована средства вишегодишњих пројеката на 31.12.2024. године износе 634.665 КМ и односе се само на пројекат „Перспектива“ и Школовање официра војно-евиденционе специјалности авијација. На осталим пројектима није било реализације средстава. Неутрошена средства у износу од 19.493.660 КМ су пренесена у наредну годину. Министарство у текстуалном дијелу Годишњег финансијског извјештаја детаљно образлаже активности које је проводило на реализацији наведених вишегодишњих пројеката.

У табели бр.3 је дат преглед расположивих и реализованих вишегодишњих пројеката.

⁴³ Правилник о коришћењу репрезентације у Министарству и Оружаним снагама БиХ 13-02-3-4343/14 од 18.12.2014., те правилници о измјени и допуни Правилника о коришћењу репрезентације у Министарству и Оружаним снагама БиХ 13-02-3-1756-1/19 од 25.6.2019., 13-02-3-1185-1/20 од 30.4.2020. и 13-02-3-602-21/22 од 19.10.2022. године.

⁴⁴ Број: 12-16-1-254-26/20 од 22.2.2023. године

⁴⁵ Број 01-08-02-1-1515-1/15 од 4.2.2015. године

Табела број 3. преглед расположивих и реализованих вишегодишњих пројеката

Назив вишегодишњег пројекта	Пренос средстава из 2023.	Буџет за 2024. и усклађивање буџета	Укупно расположива средства у 2024.	Реализована средства у 2024.	Неутрошена средства пренесена у 2025.	% извршења средстава
1	2	3	4	5	6	7
Обезбјеђење и унапређење оперативности моторних возила ОС	26.020	0	26.020	0	26.020	0
Школовање официра војно-евиденционе специјалности авијација	0	1.558.500	1.558.500	360.024	1.198.476	23
Транзиција и збрињавање отпуштеног персонала МО и ОС-Перспектива	1.211.805	592.000	1.803.805	274.640	1.529.164	15
Набавка хеликоптера	0	16.740.000	16.740.000	0	16.740.000	0
УКУПНО	1.237.824	18.890.500	20.128.324	634.664	19.493.659	3

Школовање официра војно-евиденционе специјалности авијација:

На 11. сједници Савјета министара БиХ одржаној 11.5.2023. године усвојена је Одлука о финансирању Вишегодишњег пројекта Школовање официра војно-евиденционе специјалности авијација⁴⁶ у износу од 8.000.000 КМ, за период 2023 – 2032. година. На основу Споразума о војно-финансијској сарадњи потписаних између Владе Републике Турске и Савјета министара БиХ и Имплементационог протокола у вези с финансијском помоћи између Савјета министара БиХ и Владе Републике Турске⁴⁷, 12.11.2024. године закључен је Оквирни споразум и уговор у вриједности од 1.162.560 USD између Министарства и Askeri Fabrika ve Tersane İşletme A.Ş. у сврху набавке услуге темељне обуке пилота хеликоптера Оружаних снага БиХ од стране извршиоца. Уговором је дефинисана обавеза плаћања износа од 387.520 USD од стране Министарства националне одбране Републике Турске, док ће износ од 775.040 USD бити плаћен од стране Министарства. Оквирним споразумом дефинисано је авансно плаћање у износу од 25% укупних трошкова обуке.

Поступцима ревизије смо констатовали да је Министарство у децембру 2024. године на основу испостављеног предрачуна извршило плаћање добављачу у износу од 360.024 КМ. Наведени износ је књижен на трошак односно на издатке за стручне испите, због чега су наведени трошкови прецијењени, а потраживања за унапријед плаћену робу и услуге у земљи – аванси, потцијењени за наведени износ.

Правилником о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ⁴⁸ је прописано да се имовина и обавезе исказују по рачуноводственом принципу настанка догађаја уз примјену методе историјског трошка.

⁴⁶ Службени гласник БиХ, број 47/23 од 7.7.2023. године

⁴⁷ Потписаног 03.03.2021.године у Анкари

⁴⁸ Број 01-08-02-1-1515/15 од 04.02.2015. године

ПРЕПОРУКА 10

Министарство је дужно да приликом евидентирања трошкова поштује одредбе Правилника о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ.

Анализом расположивих информација закључујемо да је изразито низак степен реализације средстава намијењених за вишегодишње пројекте, будући да утрошена средства представљају тек 4% укупно планираних средстава намијењених за ову сврху. Такође смо констатовали да су се рокови за реализацију пројеката у протеклом периоду продужавали те да средства која су одобрена прије неколико година нису више довољна за реализацију конкретног пројекта.

Међутим, увјерили смо се да Министарство континуирано предузима активности с циљем наставка реализације вишегодишњих капиталних улагања, с обзиром на то да се Савјету министара БиХ редовно подносе приједлози за измјене постојећих пројеката, како би се омогућила њихова даља имплементација. Током 2024. године предложене су нове иницијативе за вишегодишње пројекте⁴⁹, али оне нису одобрене. С обзиром на важност ових улагања, неопходно је да сви релевантни учесници у процесу планирања и имплементације покажу проактиван и конструктиван приступ, како би се омогућио наставак започетих активности и обезбиједила њихова успјешна реализација.

По питању препоруке која се односила на реализацију вишегодишњих капиталних пројеката (преорука број 3/2020 у Табели 2.), сматрамо да предузете активности Министарства током 2024. године још увијек нису задовољавајуће у смислу ефикасније реализације пројеката те ће дата препорука бити предмет даљег праћења до окончања реализације.

7.3. Биланс стања

У билансу стања на 31.12.2024. године исказана су укупна средства у износу од 124.740.280 КМ. Укупне обавезе с изворима средстава исказане су у износу од 161.399.859 КМ.

Значајне ставке биланса стања односе се на краткорочна потраживања (1.722.829 КМ), неотписану вриједност сталних средстава (122.922.060 КМ), обавезе према добављачима (6.605.712 КМ), обавезе према запосленима (29.061.692 КМ) и краткорочна разграничења (2.758.901 КМ).

Биланс стања приказан је у Прилогу III Извјештаја.

⁴⁹Набавка стрелјива и минско-експлозивних средстава за попуну резерви, модернизација и занављање наоружања и војне опреме

7.3.1. Средства

Стална средства исказана у пословним књигама Министарства односе се на евидентирана улагања у објекте и опрему која су реализована претходних и текуће године (из буџета и донаторских средстава), као и дио имовине коју је Министарство преузело на основу Споразума о основним принципима за рјешавање питања непокретне и покретне имовине која ће и даље служити за потребе одбране⁵⁰, за коју је извршена процјена вриједности претходних година (покретна перспективна имовина).

У оквиру сталних средстава није исказана имовина дефинисана као непокретна перспективна имовина коју Министарство користи и улаже средства у њено одржавање. Наведена имовина се физички пописује приликом редовног годишњег пописа, с подацима о величини, спратности, локацији, намјени и кориснику сваког објекта, без података о вриједности.

За рачуноводствено евидентирање некретнина релевантан је Правилник о рачуноводству с рачуноводственим политикама корисника буџета институција БиХ, према коме је дефинисано да имовину представљају ресурси које контролише буџет односно буџетски корисници као резултат прошлих догађаја и од којих се очекују будуће користи у обављању дјелатности.

Посљедице неевидентирања перспективне имовине огледају се у потцијењености сталних средстава у билансу стања Министарства за непознат износ.

Министарство се крајем 2023. године обратило Министарству финансија и трезора БиХ везано за упуте на који начин прекњижити улагања евидентирана на позицији средства у припреми, на одговарајућа конта средстава у употреби и објекте на којима су извршена улагања, а која су до сада књижена као средства у припреми. У свом одговору Министарство финансија и трезора БиХ је одговорило да је увидом у Информациони систем финансијског управљања (ИСФУ) Министарства финансија и трезора БиХ, установљено да кроз помоћну књигу сталних средстава (модул ФА) наведена улагања нису евидентирана. За реализацију наведене препоруке потребно је да се изврши комплетна и фер процјена вриједности објеката од стране вјештака грађевинске струке. Након завршене процјене вриједности објеката могу се извршити тражена књижења у ИСФУ систему Министарства финансија и трезора БиХ.

У ревизионим извјештајима претходних година констатовано је да је став Министарства да су неопходна значајна средства и ангажовање вјештака како би се извршила процјена непокретне перспективне имовине. Међутим, наведено се не може прихватити као адекватан аргумент и разлог због којег није извршено евидентирање имовине. Надаље, изнесено је мишљење да, поред могућег ангажовања лица изван Министарства, постоје и унутрашњи ресурси који се могу искористити за утврђивање књиговодствене вриједности објеката. Истакнуто је да је Министарство у претходном периоду процијенило значајан број ставки преузете покретне имовине коришћењем унутрашњих ресурса и за ту процјену није било неопходно ангажовање додатних средстава и стручњака изван Министарства. Према датом образложењу, у току године није било активности по овом питању.

⁵⁰ Споразум број 01-03-1657/07 од 12.7.2007. године

ПРЕПОРУКА 11

Министарство је дужно предузети све потребне активности како би се у коначници омогућило исправно исказивање стања сталних средстава у складу с рачуноводственим прописима.

У оквиру сталних средстава се и даље исказују **средства у припреми** која су с 31.12.2024. године исказана у износу од 35.348.986 КМ. Износ се односи на позицију припрема и изградња зграда (16.355.715 КМ) и опрему у припреми (18.993.271 КМ).

У поређењу с претходном годином повећања на овим контима у износу од 3.042.776 КМ односе се на вршена улагања на објектима које користи Министарство.

Како је наведено у ранијем периоду, с обзиром на то се ради о инвестиционим улагањима на војним објектима који нису укњижени у пословне књиге Министарства, износ се годинама преноси и повећава за нова улагања у току буџетске године. С обзиром на то да је неспорно да су улагања извршена у објекте Министарства и да су радови извршени и окончани, сматрамо да није исправно и даље иста водити као средства у процесу набавке за која се не врши отпис вриједности (амортизација).

Осим тога, у оквиру ове економске категорије погрешно су књижени издаци који се односе на опрему у припреми јер се ради о адаптацији објеката и не припадају аналитичком конту на коме су евидентирани у пословним књигама.

ПРЕПОРУКА 12

Потребно је да Министарство прекњижи улагања евидентирана на средствима у припреми на одговарајућа konta средстава у употреби и објекте на којима су извршена улагања.

Краткорочна потраживања на 31.12.2024. године исказана су у износу од **1.722.829 КМ** и односе се на потраживања од правних лица (801.639 КМ), потраживања од физичких лица (360 КМ) и остала потраживања (920.830 КМ).

Интерни финансијски односи – Потраживања од органа на 31.12.2024. године износе **75.391 КМ**.

Потраживања од правних лица (801.639 КМ) односе се највећим дијелом на:

1. Потраживања за испоручену робу и услуге (678.104 КМ) су највећим дијелом настала на основу услуга давања у закуп простора за постављање самоуслужних апарата и датирају из претходног периода (674.504 КМ). На основу тужбе Министарства донесена је првостепена пресуда којом се тужени обавезује да на име дуга исплати износ од 536.144 КМ са затезном каматом почев од 1.3.2020. године као датумом раскида уговора. По датом образложењу у току је другостепени поступак.
2. Дио потраживања за дате авансе (123.556 КМ) односи се на износ од 99.524 КМ уплаћен Техничком ремонтном заводу Хаџићи још 2010. године, а који до сада није оправдан. Преостали износ потраживања евидентиран на овом конту (24.032 КМ)

је значајнијим дијелом евидентиран током 2022. и 2023. године, што доводи у питање наплативост и тачност исказивања ових потраживања.

Из свега наведеног произлази да је неизвјесна наплата потраживања.

ПРЕПОРУКА 13

Министарство је дужно потраживања у пословним књигама исказивати у складу с Правилником о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ.

Остала потраживања (920.830 КМ) односе се на аконтације за службени пут (68.619 КМ), потраживања од радника за мањкове (13.138 КМ), потраживања од ВДИ у иностранству (251.301 КМ), потраживања за рефундацију накнада за боловање (211.057 КМ), остала потраживања (5.204 КМ) и прелазни рачун потраживања (371.510 КМ).

Прелазни рачун потраживања (371.510 КМ): Исказано стање на прелазном рачуну потраживања се по презентованим информацијама значајнијим дијелом односи на стање из ранијег периода, за шта нису сачињене аналитичке евиденције. По датом образложењу још увијек није разјашњено на што се односи почетно стање. Наиме, Министарство је у ранијем периоду извршило корекције књижења на овом конту које још увијек нису разјашњене, а током ревизије није презентована документација којом се потврђује евентуална оправданост књижења. Иако је Министарство предузимало активности с циљем праћења евиденција на овом конту извршених у току године, извршене корекције у претходном периоду и даље утичу на исказано стање.

И даље се може констатовати да се Министарство приликом исказивања потраживања не руководи основним рачуноводственим принципима⁵¹ те да је потребно континуирано предузимати и остале активности на наплати потраживања и вођењу ажурних евиденција. Међутим, да би се могле обезбиједити правовремене радње потребно је прије свега успоставити тачне евиденције стања прелазног рачуна потраживања.

Прелазни рачун потраживања не би требао имати исказан салдо на крају године, односно, тај салдо би требао бити краткорочног карактера, а његово коришћење за евидентирање разних потраживања током године не омогућава једноставно утврђивање из чега се састоји салдо на крају периода.

ПРЕПОРУКА 14

Министарство је дужно предузети активности на утврђивању основа за исказано стање на прелазном рачуну потраживања.

Нефактурисана потраживања: Потраживања на основу издавања ресурса стационарних комуникационих чворишта (СКЧ) која нису фактурисана у ранијем периоду, нити су исказана у пословним књигама Министарства, према интерним евиденцијама Министарства износе око 11.600.000 КМ.

⁵¹ Принцип тачности, истинитости, поузданости, ажурности и свеобухватности (прописани чланом 3. Правилника о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ)

Сходно одредбама Правилника о издавању ресурса стационарних комуникационих чворишта (СКЧ) и Одлуке о утврђивању ценовника издавања у закуп ресурса стационарних комуникационих чворишта⁵², Министарство је имало обавезу да закључи уговоре о коришћењу, односно закупу СКЧ-ресурса којима се регулишу и утврђују права и обавезе уговорних страна. Ради се о пет закључених уговора о издавању и закупу ресурса стационарних комуникационих чворишта који су потписани 2015. године. Поред тога, ресурсе стационарних комуникационих чворишта у значајној мјери користили су и други корисници који нису потписали уговор с Министарством (телеком оператери, електропривредна предузећа, радио-станице, телевизијске куће и др.).

У ранијем периоду Министарство је предузело активности с циљем наплате коришћења стационарних комуникационих чворишта од екстерних корисника који имају обавезу плаћања закупа коришћења СКЧ-ресурса, а који су били корисници истих у тренутку доношења Правилника. Према помоћним евиденцијама Министарства, за 11 корисника је поднесен захтјев за покретање тужбе за наплату. Буџетским корисницима наведени ресурси се дају без накнаде, али уз наплату трошкова коришћења и одржавања ресурса. Због неактивног и неблаговременог поступања Министарства, наведена потраживања нису исказана у пословним књигама те иако су покренути судски поступци, постоји висок ризик у погледу извјесности наплате потраживања.

Министарство је формирало тим за рјешавање спорова тужилаца Министарства против тужених екстерних корисника стационарних комуникационих чворишта с циљем да се путем преговора покуша пронаћи рјешење и предложи даље поступање ради мирног рјешавања спора.

Фактурисана потраживања и уплате по споразумима: Министарство је током 2024. године с четири корисника с којима су уговори о издавању у закуп ресурса стационарних комуникационих чворишта Министарства закључени у 2015. и 2016. години, закључило и анексе уговора и истим су фактурисане услуге закупа које су евидентиране у главној књизи закључно са септембром 2024. године.

Поред фактурисаних услуга, један корисник по споразуму о начину рјешавања дуговања са стањем дуга на 30.9.2022. године (41.000 КМ) у континуитету уплаћују оброке у износу од 1.139 КМ на мјесечном нивоу.

По питању примјене одредбе Правилника Савјета министара БиХ о издавању ресурса стационарних комуникационих чворишта и благовременом предузимању активности на наплати потраживања, у ранијем периоду смо Министарству дали препоруку (препука бр. 16/2022 у Табели 2). Сходно наведеном, оцијенили смо да је Министарство предузимало одређене активности на реализацији дате препоруке, што ће бити предметом даљег праћења до коначне реализације.

Констатовано је да Министарство није извршило усаглашавање стања фактурисаних потраживања исказаних на 31.12.2024. године, а на упите за конфирмацију исказаних стања нисмо добили повратне информације. У складу с Правилником о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ буџетски корисници најмање једном годишње морају пописати имовину, потраживање и обавезе те навести њихове појединачне вриједности. С тим у вези, сматрамо да је прије

⁵² Одлука Савјета министара БиХ од 23.10.214. године

вршења пописних активности, потребно извршити и конфирмацију исказаних потраживања.

ПРЕПОРУКА 15

Министарство је дужно извршити процес усаглашавања стања исказаних потраживања.

7.3.2. Неновчане донације

Ревизионим поступцима утврђено је да и даље долази до одређених кашњења у пријему и евидентирању неновчаних донација. Разлози за то леже у специфичностима Министарства, као и у сложености ланца доношења и одобравања одлука, процедура контроле те пријема и евидентирања материјалних средстава у модулу сталних средстава. Један од главних недостатака у систему реализације пријема и евидентирања неновчаних донација јесте непотпуна документација потребна за њихово евидентирање (спецификације, превод достављене документације, процјена јединичних цијена и др.). Такође, утврђено је да поједина средства, примљена као донације, још увијек нису правовремено књижена у пословне књиге Министарства, што је био случај и претходних година. Према новој Инструкцији Министарства из 2023. године пријем код извршења услуга (нпр. грађевинских радова, уградња опреме и сл.) које се врше на локацији крајњег корисника врше се у складу с Концептом и шемом логистичке подршке Оружаних снага БиХ, уз праћење реализације током дужег временског периода.

Међутим, и даље постоје недостаци у процесу евидентирања неновчаних донација, посебно када је ријеч о правовременом обезбјеђењу и достављању документације потребне за књижење.

ПРЕПОРУКА 16

Министарство је дужно обезбиједити учинковит начин пријема и евидентирања неновчаних донација те, у сарадњи с лицима укљученим у овај процес, правовремено предузимати потребне активности како не би долазило до застоја у евидентирању средстава из донација.

7.3.3. Обавезе

Укупне обавезе с 31.12.2024. године у главној књизи трезора приказане су у износу од **38.477.799 КМ**, док према извјештају пописне комисије исте износе **38.429.291 КМ**. Констатована разлика је посљедица књижења вршених након обављеног пописа обавеза. Код пописа обавеза Комисија је навела да због кратких рокова који су им додијељени није вршила детаљан увид у аналитику те није могла квалитетно сагледати стање, узроке и посљедице обавеза које се преносе из претходних година.

Обавезе према добављачима на 31.12.2024. године износе 6.605.713 КМ. Као и ранијих година констатоване су слабости везане за усаглашавање обавеза с предузећима која се баве електродистрибуцијом. На основу одговора електродистрибуција на упућене конфирмације за исказано стање на крају године (захтјеве за потврдом стања код добављача) у појединачним случајевима констатоване су разлике.

ПРЕПОРУКА 17

Министарство је дужно извршити процес усаглашавања стања обавеза те утврдити да ли, и у којем тачно износу, исте представљају обавезе Министарства.

7.3.4. Попис средстава и обавеза

Министарство је извршило попис сталних средстава, новчаних средстава, потраживања и обавеза те ситног инвентара и материјала на 31.12.2024. године на основу одлуке о редовном годишњем попису од 18.10.2024. године. Одлуку о прихватању резултата инвентаризације, руководство Министарства је донијело 19.2.2025. године.

Обављање пописа и обавеза у вези с усклађивањем помоћних евиденција с одговарајућим контима главне књиге и благовремено обезбјеђење књиговодствених података како би се пописом обезбиједиле информације које ће и квантитативно и квалитативно одразити стварно стање имовине, потраживања и обавеза, прописано је Правилником о рачуноводству с рачуноводственим политикама и процедурама за кориснике буџета институција БиХ. У извјештајима о попису сталних средстава наведени су проблеми током обављања пописа (стална средства нису уредно нумерисана, нису у свим случајевима ажуриране листе задужења по канцеларијама, одређена донирана средства нису евидентирана, итд.) те су утврђене одређене разлике између натуралног стања утврђеног пописом и стања према инвентурним листама. На основу извјештаја пописних комисија констатовали смо да попис у Министарству није окончан у потпуности на прописани начин:

- Министарство је извршило натурални попис сталних средстава, али у извјештају о попису сталних средстава нису наведени финансијски показатељи по контима на којима се у књиговодству воде стална средства те се стога не може упоредити стварно стање утврђено пописом са стањем исказаним у књиговодственим евиденцијама. Иако је извршен попис сталних средстава којим су констатоване одређене разлике, нису завршене остале радње којим би се потврдило да књиговодствено стање одговара стању на попису.
- Извршеним пописом нису обухваћена сва средства у припреми која су исказана у главној књизи Министарства, јер дио наведених средстава није евидентиран у модулу сталних средстава из којег се обезбјеђују пописне листе.

ПРЕПОРУКА 18

Министарство је дужно обезбиједити свеобухватне податке о сталним средствима како би процес пописа био сврсисходан и како би било могуће упоредити стварно стање утврђено пописом са стањем исказаним у књиговодственим евиденцијама.

- Министарство је извршило попис потраживања и о томе сачинило извјештај у којем је између осталог констатовано да због кратког рока нису успјели за сва потраживања извршити детаљну анализу. Увидом у исказана коначна стања у главној књизи констатоване су разлике у поређењу с извјештајима пописних комисија (потраживања од правних лица, остала потраживања) јер су књижења вршена након обављеног пописа. Такође, прелазни рачун потраживања као и conto потраживања од органа нису били предметом пописа на начин да су

сачињени аналитички прегледи споменутих конта и анализа исказаних стања. У извјештајима комисија није наведен податак да постоје потраживања која нису евидентирана у пословним књигама Министарства.

- Комисија за попис обавеза је у извјештају навело само збирни податак о стању разграничених прихода без текстуалног образложења, које такође није усаглашено с коначним стањем исказаним на 31.12.2024. године. Комисија је констатовала да због кратких рокова за завршетак пописа није вршила увид у аналитику те није могла квалитетно сагледати стање, узроке и посљедице обавеза које се преносе из претходних година.

ПРЕПОРУКА 19

Министарство је дужно попис потраживања и обавеза провести у складу с важећим прописима, утврђивањем стварних стања, те утврдити евентуална одступања у односу на књиговодствено стање у тренутку пописа.

8. ЗАПОШЉАВАЊЕ И СТАТУС ЗАПОСЛЕНИХ (АНГАЖОВАНИХ) ЛИЦА

8.1. Пензионисање запослених

Законом о државној служби у институцијама БиХ⁵³ дефинисано је да радни однос престаје када државни службеник наврши 65 година живота и најмање 20 година стажа осигурања или 40 година стажа осигурања независно од година живота.

Констатовали смо да је један запослени стекао услове за одлазак у пензију 2.1.2024. године, али му је радни однос продужен до 14.2.2024. године. Министарство се обратило Агенцији за државну службу БиХ крајем јануара 2024. године (након стицања услова за одлазак у пензију државног службеника) са захтјевом за престанак радног односа запосленог, иако је то била у обавези урадити најкасније мјесец дана прије стицања услова за престанак радног односа, како је дефинисано актом Агенције за државну службу БиХ, који је достављен свим институцијама БиХ. С тим у вези, Агенција за државну службу је донијела рјешење према коме радни однос запосленог престаје 14.2.2024. године.

Овакав начин поступања је у супротности с наведеном одредбом Закона о државној служби у институцијама БиХ.

ПРЕПОРУКА 20

Министарство је дужно поштовати законске одредбе везано за благовремено пензионисање државних службеника у институцијама БиХ.

⁵³Члан 50. став 1. тачка б) Закона о државној служби у институцијама БиХ

8.2. Запошљавање на одређено вријеме

Током 2024. године у Министарству су на одређено вријеме укупно била ангажована 42 лица⁵⁴, од чега 25 на радним мјестима државних службеника, 12 запосленика и 5 цивилних лица.

Запосленици и цивилна лица: Пријем запосленика и цивилних лица у Министарству регулисано је Законом о раду у институцијама БиХ. Током 2024. године ангажовано је 16 лица на основу уговора о раду на одређено вријеме без претходног провођења конкурсне процедуре. Од наведеног броја, четири лица су ангажована и у претходном периоду. Уговори се најчешће обнављају на мјесечном или тромјесечном нивоу. Законом о раду институција БиХ је прописано да се пријем запосленика у радни однос на одређено вријеме до три мјесеца може извршити без расписивања јавног огласа када због хитности обављања посла, изненадног повећања обима посла и изненадног одсуства запосленика није могуће благовремено провести јавни оглас. Истим није предвиђена могућност да се радни однос запосленика на исти начин продужи без расписивања јавног огласа.

Радна мјеста државних службеника: Током 2024. године укупно 25 лица је засновало радни однос на одређено вријеме на мјестима државних службеника, уз сагласност Агенције за државну службу БиХ. Од наведеног броја, два лица су била запослена и у претходној години.

Уговори о раду су закључивани на период од три мјесеца и исти су продужавани до девет мјесеци, а на основу једне сагласности Агенције за државну службу БиХ у којој се наводи да се сагласност даје на временски период до три мјесеца. Поред тога, након истека девет мјесеци с једним лицем закључен је нови тромјесечни уговор на другом радном мјесту, уз сагласност Агенције за државну службу БиХ.

Овим је настављена пракса из ранијих година, према којој се лица запошљавају дужи временски период уз повремене прекиде радног односа.

Чланом 28.а Закона о државној служби у институцијама БиХ прописано је да радни однос на одређено вријеме може трајати најдуже девет мјесеци (осим у случају боловања или породилског одсуства који нису нити наведени као разлози за пријем на одређено вријеме), уз прибављену сагласност Агенције за државну службу БиХ за попуну радног мјеста државног службеника. Такође је чланом 28.а став 1) дефинисано да ако у институцији постоји упражњено радно мјесто државног службеника које је у складу с потребама рада неопходно хитно попунити, а интерна попуна радног мјеста није могућа, институција може то радно мјесто попунити запошљавањем лица у складу са Законом о раду у институцијама БиХ у статусу запосленика.

Цијенећи велику флукуацију запослених током године, као и комплексност и специфичност институције, сматрамо да запошљавање путем уговора о раду на одређено вријеме без проведене конкурсне процедуре, у ситуацијама када није могуће потврдити испуњеност услова у погледу хитности, није у складу с наведеним прописима и представља нетранспарентан начин запошљавања.

⁵⁴ Наведени број не укључује лица везана за мандат

ПРЕПОРУКА 21

Министарство је дужно да приликом запошљавања путем уговора о раду на одређено вријеме поступа у складу с релевантним прописима који регулишу поступак запошљавања, поштујући принципе законитости и транспарентности.

8.3. Обављање послова другог радног мјеста

На основу достављених података, током 2024. године у Министарству је укупно 30 запослених обављало послове другог радног мјеста без накнаде, од чега четири запосленика, три професионална војна лица и 23 државна службеника. Одлуке о овлашћењу за обављање послова из дјелокруга рада другог радног мјеста су донесене на основу члана 61. Закона о управи⁵⁵. У одлукама је само наведено да ће запослени обављати послове из дјелокруга рада одређеног радног мјеста на одређени период (најчешће период од три мјесеца) и да ће им се посебним рјешењем утврдити право на новчану награду. Поједини запослени су обављали послове по овлашћењу током читаве године.

Према предоченој документацији укупно је 13 државних службеника обављало послове радних мјеста вишег нивоа од послова радних мјеста на која су постављени рјешењима Агенције за државну службу БиХ⁵⁶. За обављање ових послова запослени су у појединим мјесецима добијали новчану награду – стимулацију. Важећим прописима којима је уређен правни статус државних службеника⁵⁷ није предвиђена могућност да руководица институције распоређује државне службенике на радна мјеста вишег нивоа без проведене конкурсне процедуре.

Обављање послова другог радног мјеста би евентуално било оправдано само у изнимним случајевима и за кратак временски период, а упражњене позиције треба попунити у складу са законским прописима који регулишу процес запошљавања.

ПРЕПОРУКА 22

Министарство је дужно досљедно примјењивати прописе који регулишу радноправни статус запослених у институцијама БиХ.

9. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Министарство је донијело и објавило План јавних набавки за 2024. годину, како је прописано Законом о јавним набавкама⁵⁸.

Наводимо опште недостатке уочене током ревизије процеса јавних набавки:

⁵⁵ Службени гласник БиХ број 32/102, 102/09, и 72/17

⁵⁶ Државног службеника поставља Агенција за државну службу БиХ у складу с резултатом који је кандидат постигао у изборном процесу (члан 28. став 1. Закона о државној служби у институцијама БиХ).

⁵⁷ Закон о државној служби у институцијама БиХ и Правилник о условима и начину обављања интерних конкурса, интерних и екстерних премјештаја државних службеника у институцијама БиХ

⁵⁸ Службени гласник БиХ, број 39/14, 59/22 и 50/24

- Министарство је План јавних набавки донијело 15.1.2024. године. Планом набавки дефинисана је динамика покретања процедура јавних набавки по кварталима. Констатовали смо код одређеног дијела поступака јавних набавки кашњење у покретању, односно да су исти покренути у кварталу иза оног који је наведен у плану. Касно покретање процедура јавних набавки довело је до кашњења у уговарању потребних роба и услуга.

ПРЕПОРУКА 23

Министарство је обавезно обезбиједити благовремено покретање процедура јавних набавки како би обезбиједило континуитет у набавци роба и услуга те несметано обављање активности Министарства.

- Законом о јавним набавкама⁵⁹ је дефинисано да прије покретања поступка уговорни орган проводи претходну провјеру тржишта у сврху припреме набавке и информисања привредних субјеката о својим плановима и захтјевима у вези с набавком. О претходној провјери тржишта сачињава се писмена забиљешка о свим радњама и поступцима. Министарство није у одређеним случајевима приликом претходне провјере тржишта поступило у складу са Законом о јавним набавкама. За услуге сервисирања Медавац опреме (опрема за медицинску евакуацију), набавке бензина и канцеларијске опреме није нам достављена службена забиљешка нити докази да је прије покретања процедуре набавке извршено истраживање тржишта на начин како је то дефинисано Законом о јавним набавкама.

ПРЕПОРУКА 24

Министарство је у свим случајевима обавезно проводити претходну провјеру тржишта прије покретања процедура јавних набавки на начин како је то дефинисано Законом о јавним набавкама.

- Уговорни орган може захтијевати да се извршење уговора гарантује одговарајућом гаранцијом за уредно извршење уговора. Министарство у проведеним процедурама јавних набавки у којима се тражила гаранција за добро извршење у појединим случајевима (набавка робе класе II – ХТЗ опрема, набавка робе класе I – Храна, набавка војног материјала – заштитне АВН маске, набавка робе класе IV, набавка услуга осигурања од несреће запослених Министарства и припадника Оружаних снага БиХ при одласку и доласку са службеног пута и набавка радова на завршетку објекта у изградњи на локацији касарна “Бутила”) није прецизно дефинисало период важења гаранције. С обзиром на то да уговор ступа на снагу даном потписивања обје уговорне стране и важи до окончања дужничко-вјеровничких односа, а најдуже годину дана од потписивања истог, период важења гаранције треба да одговара периоду важења уговора и треба бити дефинисан како у тендерској документацији тако и у уговору.

⁵⁹ Члан 14а. Закона о јавним набавкама

ПРЕПОРУКА 25

У случајевима када се захтијева банковна гаранција, Министарство је дужно да у тендерској документацији и уговору наведе захтјев у погледу периода њеног важења.

- Министарство је и у 2024. години у тендерској документацији рок испоруке везало за дан пријема наруџбенице од стране уговорног органа при чему није дефинисало рок за издавање саме наруџбенице. Канцеларија за ревизију је и у претходном периоду скретала пажњу на то да овакав начин постављања услова понуђаче потенцијално ставља у неравноправан положај.

ПРЕПОРУКА 26

Министарство је дужно да, у ситуацијама гдје се врши набавка и једнократна испорука, постави реалне и јасне рокове испоруке како би сви понуђачи имали адекватне информације приликом сачињавања понуде.

- Законом о јавним набавкама⁶⁰ дефинисано је да одлуку о избору уговорни орган објављује на својој интернет-страници, ако је има, и то истовремено с упућивањем понуђачима који су учествовали у поступку јавне набавке. За одређене процедуре јавних набавки (набавка услуга најма принт система, набавка војног материјала – заштитне АБХ маске, набавка робе класе I – храна, набавка робе класе II – ХТЗ опрема, набавке услуга осигурања од несреће запослених Министарства и припадника Оружаних снага БиХ при одласку и доласку са службеног пута) нису објављене одлуке о избору најповољнијег понуђача на интернет-страници Министарства.

ПРЕПОРУКА 27

Министарство је дужно одлуке о избору најповољнијег понуђача објављивати на својој интернет-страници.

Ревизијом процедура јавних набавки из узорка утврђена су одступања од задатих критеријума како слиједи:

9.1. Преговарачки поступци без објаве обавијести (хитне набавке)

Министарство је с 31.12.2024. године провело хитне набавке у вриједности од 944.191 КМ, а исте је провело позивајући се на Инструкцију о провођењу поступка хитних набавки у Министарству и Оружаним снагама БиХ. Наведена инструкција регулише покретање, провођење и окончање хитних набавки, када уговорни орган није у могућности да проведе поступак јавне набавке и поступи у минималним роковима утврђеним Законом о јавним набавкама. Инструкцијом је дефинисано да су основни услови за покретање хитних набавки између осталог и околности које се не могу довести у везу с Министарством и Оружаним снагама БиХ, када се ради о доказивим разлозима крајње хитности проузроковане догађајима непредвидивим за Министарство те када постоје доказиви

⁶⁰ Члан 70. став 6. Закона о јавним набавкама БиХ

разлози о могућем настанку додатне или веће штете која се на други начин не може спријечити.

Хитне набавке су провођене путем преговарачког поступка без објаве обавијести. У складу са Законом о јавним набавкама преговарачки поступак је поступак у којем уговорни орган преговара о условима уговора с једним или више позваних понуђача. Овај поступак се може проводити са или без претходног објављивања обавијести о набавци, искључиво према условима утврђеним овим законом⁶¹. Околности којима се оправдава изузетна хитност поступка нити у ком случају се не смију довести у везу с уговорним органом, у што се нисмо могли увјерити у већини хитних набавки које су проведене у Министарству. Наиме, разлог за провођење хитних процедура набавки у презентованој документацији образложен је између осталог потребама за робама које Министарство нема тренутно на залихама, односно робама и услугама за које с обзиром на тренутну ситуацију по питању закључења уговора с добављачима не постоји важећи уговор о опскрби. Наведено може упућивати на неефикасност Министарства у провођењу поступака јавних набавки узроковану недовољном покривеношћу потреба за одређеним робама и услугама које су предмет постојећих уговора, захтјевима у тендерској документацији који у одређеним случајевима нису довољно јасни па узрокују дуго трајање поступка односно његово понављање што указује на слабости у планирању јавних набавки, неправовремено покретање процедура, недовољно јасне тендерске документације итд. Све то су разлози који се повезују с уговорним органом и слабостима у његовој организацији процеса јавних набавки. Највећим дијелом се хитне набавке односе на набавку хране (414.432 КМ) и текућег одржавања зграда, возила и опреме (459.859 КМ), а предмет хитних набавки су били и војни материјал, ауто-гуме, обрасци и папир и др.

ПРЕПОРУКА 28

Министарство је дужно хитне набавке путем преговарачког поступка без објаве обавијести проводити само у изнимним условима који су дефинисани Законом о јавним набавкама.

Ревизионим поступцима поново је уочена учестала пракса поправке возила путем хитних набавки која се образлаже непостојањем важећих уговора или недостатка резервних дијелова на стању залиха. Међутим, наведене околности се не могу довести у везу с догађајима непредвидивим за уговорни орган. Укупна вриједност ових набавки износи око 125.000 КМ.

Инструкцијом о провођењу поступка хитних набавки у Министарству и Оружаним снагама БиХ је дефинисано да су основни услови за покретање хитних набавки између осталог околности које се не могу довести у везу с Министарством и Оружаним снагама БиХ, када се ради о доказивим разлозима крајње хитности проузроковане догађајима непредвидивим за Министарство те када постоје доказиви разлози о могућем настанку додатне или веће штете која се на други начин не може спријечити.

С обзиром на наведено, јасно је да се у наведеним случајевима нису испунили услови за покретање поступка хитних набавки. Недостатак важећих уговора и резервних дијелова на залихама не представља посљедицу непредвидивих догађаја, већ указује на неадекватно управљање набавкама од стране уговорног органа.

⁶¹ Закон о јавним набавкама дефинише да се преговарачки поступак без објаве обавијести може провести у случају разлога крајње хитности, проузроковане догађајима непредвидивим за уговорни орган, при чему се не могу испоштовати законом утврђени минимални рокови за отворени, ограничени или преговарачки поступак с објављивањем обавијести.

ПРЕПОРУКА 29

Министарство је дужно посветити већу пажњу креирању техничких спецификација за услуге сервисирања возила и благовременом покретању процедура јавних набавки, како би се смањиле непредвиђене услуге и набавке неуговорених резервних дијелова.

9.2. Набавка возила

Министарство је провело отворени поступак јавне набавке 16 возила укупне вриједности 923.077 КМ, од чега 1 возило више средње класе, 5 возила средње класе и 10 возила ниже средње класе. Поступак је садржавао четири лота. Тендерску документацију је преузело 17 понуђача, а понуду је за све лотове доставио само по један понуђач. Комисија за јавне набавке је понуде оцијенила квалификованим те су са изабраним понуђачима закључени уговори за лот 1 у вриједности од 111.107 КМ (једно возило Audi A6), за лот 2 у вриједности од 299.145 КМ (пет возила Škoda Superb), за лот 3 у вриједности од 358.914 КМ (седам возила Škoda Octavia) и за лот 4 у вриједности од 153.820 КМ (три возила Škoda Octavia).

Чланом 3. Закона о јавним набавкама прописано је да је уговорни орган дужан поступати транспарентно, да се у поступку јавне набавке према кандидатима/понуђачима понаша једнако и недискриминирајуће, на начин да обезбиједи правичну и активну конкуренцију, с циљем најефикаснијег коришћења јавних средстава у вези с предметом набавке и његовом сврхом, док је у члану 54. прописано да техничке спецификације морају свим кандидатима/понуђачима омогућити једнак и недискриминирајући приступ надметању.

У вези с набавком службених возила у Министарству, нисмо добили адекватна образложења за поједине ставке из техничке спецификације⁶², нити су нам презентоване информације који још модели возила, осим набављеног, могу задовољити тражене услове техничке спецификације.

Истраживањем тржишта које је провело Министарство није остварен ефект у смислу адекватне припреме набавке, те сачињавања техничке спецификације која омогућава активну и правичну конкуренцију. Нисмо се увјерили да је техничка спецификација сачињена на основу података прикупљених током истраживања тржишта.

ПРЕПОРУКА 30

Министарство је дужно техничку спецификацију састављати на основу реалних спецификација, заснованих на образложеним, стварним и оправданим потребама институције те обезбиједити да иста омогући активну и правичну конкуренцију.

⁶² Лот 1: запремина мотора мин. 1950 ссм, снага мотора мин. 145 kW или 200 КС, аутоматски мјењач, погон на све четири точка, међуосовински размак мин. 2900 мм, пртљажник мин. 530 л, лот 2: запремина мотора мин. 1900 ссм, снага мотора мин. 110 kW, аутоматски мјењач, предњи погон, број сједишта 5 (4+1), број врата 5, дужина возила мин. 4800 мм, међуосовински размак мин. 2700 мм, пртљажник мин. 570 л, лот 3: запремина мотора мин. 1900 ссм, снага мотора мин. 85 kW, аутоматски или мануелни мјењач, предњи погон, број сједишта 5 (4+1), број врата 5, дужина возила мин. 4600 мм, међуосовински размак мин. 2600 мм, пртљажник мин. 550 л, лот 4: запремина мотора мин. 1900 ссм, снага мотора мин. 85 kW, аутоматски или мануелни мјењач, предњи погон, број сједишта 5 (4+1), број врата 5, дужина возила мин. 4600 мм, међуосовински размак мин. 2600 мм, пртљажник мин. 550 л.

9.3. Набавка мазута

Поступак јавне набавке мазута процијењене вриједности 1.790.543 КМ на период од три године проведен је путем отвореног поступка набавке уз закључење оквирног споразума с више понуђача, сходно члану 32. Закона о јавним набавкама. У предвиђеном року пристигло је шест понуда од којих је четири Министарство оцијенило квалификованим и с истим је након проведене е-аукције закључен оквирни споразум на период од три године у висини процијењене вриједности набавке. Први уговор је сходно тендерској документацији додијељен најбоље оцијењеном понуђачу у проведеном отвореном поступку.

Тендерском документацијом је тражено да понуђач доказе о испуњавању услова из члана 45. Закона о јавним набавкама достави у року од пет дана од дана заступања одлуке о избору најповољнијег понуђача што један од изабраних понуђача није испоштовао. Стога је понуду наведеног понуђача у складу са Законом о јавним набавкама требало одбацити.

ПРЕПОРУКА 31

Министарство је обавезно поступати у складу с дефинисаним роком за доставу доказа о испуњавању услова из члана 45. Закона о јавним набавкама те понуде добављача који нису доказе доставили у траженом року оцијенити као неквалификоване.

9.4. Набавка услуга најма принт система

На основу одлуке о набавци, покренут је отворени поступак за набавку услуга најма принт система процијењене вриједности 85.470 КМ. Тендерску документацију преузело је 16 добављача, а до рока предвиђеног за пријем понуда пристигле су двије понуде које су оцијењене као квалификоване. Проведена је е-аукција те донесена одлука о избору најповољнијег добављача. Оквирни споразум на период од четири године закључен је 23.12.2024. године у износу од 340.456 КМ.

Тендерском документацијом је тражено да понуђач има минимално пет запослених или ангажованих стручних лица за сервисирање исписне опреме, с одговарајућим стручним сертификатима произвођача опреме те три стручна лица за управљање понуђеним софтвером уз посједовање сертификата произвођача софтвера, а који ће бити задужени за реализацију пројекта.

Прегледом понуде изабраног понуђача уочено је да су за стручњаке за управљање понуђеним софтвером достављени, док за стручна лица за сервисирање исписне опреме нису достављени тражени сертификати. Достављени су само сертификати који показују да су стручна лица одслушала обуку за предметну опрему.

ПРЕПОРУКА 32

Министарство је дужно евалуацију понуда вршити у складу с условима дефинисаним у тендерској документацији.

9.5. Набавка хране

Процедура јавне набавке роба Класе I – Храна за потребе припадника Оружаних снага БиХ проведена је путем отвореног поступка. Према Одлуци о покретању поступка набавке процијењена вриједност набавке за 21 лот износила је 705.099 КМ за годишњи уговор, односно 2.115.297 за трогодишње оквирне споразуме.

Министарство је закључило Оквирни споразум за лот 17 максималне вриједности до 463.065 КМ и лот 20 максималне вриједности до 212.400 КМ. Остали лотови су поништени из разлога што достављене понуде нису биле потпуне и нису испуњавале захтјеве из тендерске документације или из разлога што за одређене лотове није достављена нити једна понуда.

Законом о јавним набавкама је дефинисано да у поступку јавне набавке робе, уговорни орган може захтијевати један или више доказа о техничкој и професионалној способности кандидата/понуђача, између осталог и увјерење које издаје надлежна институција или агенција за контролу квалитета, а којим се потврђује да на одговарајући начин тачно означена роба одговара одређеним спецификацијама или нормама.

Констатовали смо да је Министарство у дијелу техничке и професионалне способности тендерске документације тражило да понуђачи доставе оригинал или овјерене копије важећег НАССР стандарда – сертификата произвођача за све лотове осим за лот 21, без ближих информација и упута за предметни доказ. Због недовољно прецизираних техничких захтјева који би требали бити довољни за припрему понуде Министарство и понуђачи су се више пута обраћали надлежним институцијама ради тумачења документације (НАССР стандарда).

Наведено је резултовало жалбама понуђача који су сматрали да је Министарство погрешно оцијенило садржај траженог сертификата и опис подручја примјене истог, поништавањем одлука Министарства што је за посљедицу имало дуже трајање поступка јавне набавке као и набавке путем преговарачког поступка без објаве обавјештења (хитне набавке).

ПРЕПОРУКА 33

Потребно је да Министарство изрази тендерску документацију у дијелу техничке и професионалне способности на начин да иста садржава све релевантне информације довољне за припрему понуда.

Чланом 71. став (1) Закона о јавним набавкама је дефинисано да је уговорни орган дужан истовремено, а најкасније у року од седам дана од дана доношења одлуке, писмено обавијестити кандидате/понуђаче који су благовремено поднијели захтјеве или понуде о одлукама које су донесене у погледу претквалификације, оцјене понуда или поништења поступка. С обзиром на то да је Одлука о избору најповољнијег понуђача у поступку јавне набавке за лот 17 донесена 18.12.2024. године, а да су понуђачи о истој обавијештени 31.12.2024. године, Министарство није поступило у складу с наведеном одредбом Закона о јавним набавкама.

ПРЕПОРУКА 34

Министарство је дужно поштовати законске одредбе које се односе на обавјештавање кандидата и понуђача о резултатима поступка јавне набавке.

10. ИТ РЕВИЗИЈА

Министарство и Оружане снаге БиХ имају ограничену информатичку подршку функционално-пословних процеса. Сектор за заповиједање, контролу и комуникације, компјутере и управљање информацијама (К4УИ) има ниску кадровску попуњеност првенствено када су у питању позиције државних службеника. Чињенице да је сектор кадровски неадекватно попуњен, организационо застарјело структурисан, уз недостатак финансијских средстава у буџету за набавку хардвера и софтвера, онемогућавају потребну динамику успоставе комуникационо-информационих система. Све претходно отежава и реализацију годишњих планова развоја, администрације и одржавања информационог система који подржавају функционално-пословне процесе.

Систем електронске подршке пословним процесима е-Пословање: Оквирни споразум за одржавање система електронске подршке пословним процесима, у вриједности од 256.320 КМ без ПДВ-а, је закључен 22.3.2024. године на период од четири године. Обавезе извршилаца на основу одржавања подразумевају послове корективног и превентивног одржавања, и обухваћају неограничен број интервенција на рјешавању свих корективних радњи, опоравка података, превентивних радњи и администрације. У случају да нема потребе за одржавањем, односно уколико Министарство не поднесе захтјеве за корективним одржавањем, сматраће се да је извршилац реализовао корективно одржавање. Уговором није дефинисан минималан број радних сати које би извршилац провео на унапређењу система у ситуацијама када корективно одржавање није потребно. Упркос чињеници да Министарство није имало уговор о одржавању у претходном периоду те да постоји потреба за унапређењем система и већим ангажманом извршилаца, овакав приступ доводи до ризика да Министарство може плаћати трошкове одржавања система, а да се одржавање и не мора вршити.

Уважавајући препоруку Канцеларије за ревизију, Министарство је започело активности како би у наредном уговореном периоду обухватили и могућност унапређења система е-Пословање.

По питању закључивања уговора којим би обухватили и могућност унапређења система е-Пословање дали смо препоруку у претходном периоду те смо на основу претходно презентованог оцијенили да је реализација исте у току (ред. бр. 30/2023 у Табели бр. 2), а што ће бити предмет даљег праћења до окончања имплементације.

Техничка подршка за Oracle лиценце: Министарство већ двије године нема уговорену техничку подршку за Oracle лиценце. Тиме је остало без техничке подршке за лиценце система е-Пословање који се користи и који ће бити активан и у наредном периоду. Ово може представљати проблем уколико се јави потреба за надоградњом или новом имплементацијом система е-Пословање јер ће тада Министарство морати обезбиједити Oracle лиценце. Евентуална набавка лиценци кроз канал подршке би подразумевала и ретроактивно плаћање лиценци за период који није био покривен уговором.

ПРЕПОРУКА 35

Министарство треба размотрити и предложити ефикасно и економично рјешење лиценцирања и техничке подршке лиценцама систему е-Пословање.

11. КОМЕНТАРИ МИНИСТАРСТВА НА НАЦРТ ИЗВЈЕШТАЈА

Министарство у остављеном року није доставило коментаре на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2024. годину, тако да овај Извјештај представља коначан извјештај без корекција у односу на Нацрт извјештаја о обављеној финансијској ревизији за 2024. годину.

Ревизију у Министарству за 2024. годину обавили су: Данијел Јозић – вођа тима, Сеида Капо – члан тима, Невена Бугарин – члан тима, Енес Алић – члан тима, Хелена Грбавац – члан тима, Невена Кењић – члан тима, Азра Хусић – члан тима, Славиша Вуковић – члан тима, Јасмин Пилица – члан тима, Садмир Тескереџић – члан тима и Јована Јошило – члан тима.

**Вођа тима за
финансијску ревизију**

Данијел Јозић, с. р.

Број: 02-16-1-813/25

Прилози

Прилог I – Преглед прихода и примитака за 2024. годину

Прилог II – Преглед расхода буџета за 2024. годину

Прилог III – Биланс стања на 31.12.2024. године

Преглед прихода и примитака за 2024. годину

Министарство одбране БиХ

Опис	Планирани износ у буџету	Измјене и допуне	Укупни планирани износ	Остварени износ	Проценат (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Непорески приходи	118.000	0	118.000	524.306	444
Приходи од предузетничких активности и имовине и приходи од позитивних курсних разлика	69.000	0	69.000	72.717	105
Накнаде и таксе и приходи од пружања јавних услуга	49.000	0	49.000	428.512	875
Новчане казне (непореске природе)	0	0	0	23.078	
2. Текући трансфери и донације	0	0	0	9.681.748	
Примљени текући трансфери од иностраних влада и међународних организација – донације из иностранства	0	0	0	9.681.448	
Примљени текући трансфери од осталих нивоа власти	0	0	0	0	
Домаће донације	0	0	0	300	
3. Капитални примици	0	0	0	263.158	
Капитални примици од продаје сталних средстава	0	0	0	263.158	
Примици од финансијске имовине	0	0	0	0	
Примици од дугорочног задуживања	0	0	0	0	
Примици од краткорочног задуживања	0	0	0	0	
4. Укупни приходи и примици (1+2+3)	118.000	0	118.000	10.469.212	8872

Преглед расхода буџета за 2024. годину

Министарство одбране БиХ

Опис	Одобрени буџет	Усклађивања буџета	Укупни буџет	Извршење буџета	Проценат (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Текући издаци	382.083.600	-10.751.318	371.864.682	361.728.194	97
Бруто плате и накнаде	268.780.000	-6.277.500	262.610.500	262.101.523	100
Накнаде трошкова запослених	75.438.000	-3.395.000	72.055.000	70.686.929	98
Путни трошкови	3.592.000	0	3.676.000	3.236.913	90
Издаци телефонских и поштанских услуга	421.600	0	423.000	348.373	83
Издаци за енергију и комуналне услуге	10.367.000	-1.397.000	8.970.000	7.365.727	82
Набавка материјала	11.493.800	-746.000	10.863.000	8.908.402	83
Издаци за усл. превоза и горива	3.522.400	989.000	4.585.000	2.557.559	57
Унајмљивање имовине и опреме	35.000	103.000	138.000	62.857	46
Издаци за текуће одржавање	4.263.000	-500.818	3.762.182	2.511.345	67
Издаци за осигурање	614.000	-58.000	557.000	434.067	78
Уговорене и друге посебне услуге	3.556.800	531.000	4.225.000	3.514.501	85
2. Капитални издаци	7.294.000	-467.000	6.827.000	4.227.070	62
Набавка земљишта	0	0	0	0	
Набавка грађевина	0	90.000	90.000	85.132	95
Набавка опреме	4.189.000	422.000	4.611.000	2.671.089	58
Набавка осталих сталних средстава	1.141.000	-325.000	816.000	537.143	66
Реконструкција и инвестиционо одржавање	1.964.000	-654.000	1.310.000	933.706	71
3. Текући грантови	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
4. Буџет-непосредна потрошња(1+2+3)	389.377.600	-11.218.318	378.691.682	365.955.264	97
5. Вишегодишња капитална улагања	592.000	19.536.324	20.128.324	634.665	3
Ремонт хеликоптера	0	0	0	0	
Мотора возила	0	26.020	26.020	0	0
Перспектива	592.000	1.211.805	1.803.805	274.640	15
Набавка хеликоптера	0	16.740.000	16.740.000	0	0
Школовање пилота	0	1.558.500	1.558.500	360.024	23
6. Новчане донације	0	19.137.073	19.137.073	2.718.197	14
Донација Пријатељске земље	0	12.455.542	12.455.542	2.651.004	21
Донација PSOTC	0	771.574	771.574	53.472	7
Донација NUPi	0	1	1	0	0
Донација CISM	0	16.132	16.132	0	0
Донације - Униформе за ОС БиХ	0	5.867.048	5.867.048	0	0
Донација - 2. пјешадијска пуковнија	0	7.020	7.020	0	0
CISM полумаратон	0	19.757	19.757	13.721	69
7. Програми посебне намјене	532.400	0	532.400	354.222	67
Вјерске активности	395.000	0	395.000	230.697	58
Кабин. замјеника предс. СМ БиХ	137.400		137.400	123.524	90
8. Укупно (4+5+6+7)	390.502.000	27.455.079	417.957.079	369.662.347	88

Биланс стања на 31.12.2024. године

Министарство одбране БиХ

Опис	31.12.2024.	31.12.2023.	Проценат (2/3*100)
1	2	3	4
1. Готовина, крат. потраживања, разграничења и залихе	1.818.220	1.583.255	115
Новчана средства	20.000	16.177	124
Краткорочна потраживања	1.722.829	1.503.678	115
Краткорочни пласмани		0	
Интерни финансијски односи	75.391	63.400	119
Залихе	0	0	
Краткорочна разграничења	0	0	
2. Стална средства	122.922.060	122.519.455	100
Стална средства	559.335.971	529.274.622	106
Исправка вриједности	436.413.911	406.755.167	107
Неотписана вриједност сталних средстава	122.922.060	122.519.455	100
Дугорочни пласмани	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
УКУПНО АКТИВА (1+2)	124.740.280	124.102.710	101

3. Краткорочне обавезе и разграничења	38.477.799	46.579.996	83
Краткорочне текуће обавезе	6.657.206	11.475.487	58
Краткорочни кредити и зајмови	0	0	
Обавезе према запосленима	29.061.692	31.278.804	93
Интерни финансијски односи	0	0	
Краткорочна разграничења	2.758.901	3.825.705	72
4. Дугорочне обавезе и разграничења	0	0	
Дугорочни кредити и зајмови	0	0	
Остале дугорочне обавезе	0	0	
Дугорочна разграничења	0	0	
5. Извори средстава	122.922.060	122.519.455	100
Извори средстава	122.922.060	122.519.455	
Остали извори средстава	0	0	
Нераспоређени вишак прихода/расхода	0	0	

УКУПНО ПАСИВА (3+4+5)	161.399.859	169.099.451	95
------------------------------	--------------------	--------------------	-----------

Напомена: Правилником о финансијском извјештавању институција Босне и Херцеговине, чл.10. став 4., напоменуто је да биланс стања буџетских корисника неће бити уравнотежен (актива једнака пасиви) због програмски успостављеног система Главне књиге, док ће биланс стања који креира Министарство финансија и трезора БиХ на нивоу Буџета институција Босне и Херцеговине за текућу годину бити уравнотежен.